

Sociaal Domein | *Maastricht - Heuvelland*

Beleidsplan Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015

Status: concept
Datum: 29 oktober 2014

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Leeswijzer	5
1. Inleiding	7
2. Doelstelling	11
3. Uitgangspunten re-integratie	13
4. Diagnose	14
5. Plaatsing.....	16
5.1. Podium24	16
5.2. Regionaal Werkbedrijf.....	16
5.3. Gesubsidieerde arbeid	17
5.3.1. Loonkostensubsidie ex artikel 10d Participatiewet (50-80% arbeidsvermogen).....	17
5.3.2. Loonkostensubsidie Maastricht-Heuvelland (30-50% arbeidsvermogen).....	18
5.3.3. Uitstroomsubsidie (80-100% arbeidsvermogen).....	18
5.3.4. Detacheringsfaciliteit	19
5.4. Werken met behoud van uitkering	19
5.5. Tegenprestatie	20
5.6. Beschut werk nieuwe stijl en (arbeidsmatige) dagbesteding	21
6. Ontwikkeling.....	24
6.1. Scholing	24
6.2. No-riskpolis.....	24
6.3. Jobcoaching/werkpleekaanpassing	25
6.4. Premies.....	25
6.5. Onkostenvergoedingen	25
6.6. Ondersteuning bij leer-werktrajecten	26
6.7. Persoonsgebonden re-integratiebudget	26
6.8. Nuggers/Anw-ers	27
6.9. Casemanagement	27
7. Inkomen	29
7.1. Aanscherping re-integratieverplichtingen en aanscherping sanctiebeleid	30
7.2. Individuele inkomstenstoeslag	30
7.3. Verrekening bestuurlijke boete bij recidive	31
7.4. Nieuwe normering bijstand.....	31
7.4.1. Invoering kostendelersnorm	31
7.4.2. Normwijziging alleenstaande ouder	32
7.4.3. Uitvoeringsbesluit woonsituatie en schoolverlaters	33
7.5. Studietoelage.....	33
7.6. Handhaving	33
7.7. Cliëntenparticipatie	34
8. Armoede	35
8.1. Inleiding.....	35
8.2. Uitwerking opdrachten	35
9. Financiën.....	38
10. Uitvoering	41
11. Risico's	43
12. Consultatie.....	44
13. Lijst van afkortingen	45

Voorwoord

Voor u ligt het beleidsplan Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015. In dit plan worden ook de WWB-maatregelen, die per 1 januari 2015 in werking treden en in de Participatiewet worden opgenomen, meegenomen. Kerngedachte van het plan is samenwerken en samen doen. Iedereen is nodig om de sociale zekerheid in Nederland kwalitatief op een hoog niveau én betaalbaar te houden. Zo wordt samengewerkt met de zes gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland én in de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg (met de 18 gemeenten). Gestreefd wordt naar een zo integraal mogelijke aanpak met de twee andere decentralisaties Jeugdzorg en Wmo2015. Samen met maatschappelijke partners en werkgevers is er een gedeelde verantwoordelijkheid om mensen naar werk en/of participatie toe te leiden. Mensen die een beroep doen op de sociale zekerheid hebben, samen met de gemeente en andere sociale partners, de verantwoordelijkheid om zoveel mogelijk op eigen kracht onderdeel te zijn van de samenleving. Zo komt de ontwikkeling van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving op gang, waarbij vanuit de Participatiewet het hebben van (regulier) werk voorop staat. Dit beleidsplan markeert die overgang en laat zien dat dit alleen mogelijk is als alle betrokkenen gezamenlijk hun verantwoordelijkheid nemen.

Het beleidsplan Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015 wordt voor één jaar vastgesteld. Het gaat immers om een transitiefase waarin de noodzakelijke ontwikkelingen optimaal in gang gezet worden. Daarmee is 2015 een **overgangsjaar** waarin de gemeenten verder ervaring opdoen en verbeteren en innoveren. Dit betekent dat ook de uitvoeringsorganisaties, die bij de realisatie van dit beleidsplan worden ingezet, slechts een opdracht voor het jaar 2015 krijgen.

Binnen de drie decentralisaties wordt in 2015 integrale dienstverlening in de kolommen geboden. Hiervoor is de basis gelegd in de drie beleidskaders. In deze kaders is de richting bepaald en is tevens de beweging geschetst naar een integrale aanpak binnen het sociale domein breed. In 2015 wordt met deze beweging gestart en in 2018 is ze afgerond. Het is immers zaak om te komen tot een integrale toegang binnen het sociale domein, waarmee de burger optimaal in zijn/haar eigen kracht wordt gezet. Om tot deze integrale aanpak te komen worden ook in 2015 al aanpassingen in beleid en uitvoering doorgevoerd. Het vergt andere competenties en een andere attitude van medewerkers om de integrale dienstverlening in het brede sociale domein vorm te geven. Hiervoor zal specifieke deskundigheidsbevordering worden ingezet.

Onderstaand is een aantal thema's benoemd die in samenhang met de andere twee decentralisaties worden ontwikkeld. Het is immers, zoals gezegd, zaak om te komen tot integrale dienstverlening in het sociale domein breed. Deze opsomming is niet limitatief. Ook in de transformatieperiode blijft er een focus op integraliteit en worden nadere thema's, waar deze aan de orde zijn, benoemd en opgepakt.

Thema	Samenhang WMO2015/Jeugdwet
Toegang	Integrale benadering Samenhangende aanpak voor jongeren: tot 18 jaar vallen zij onder de Jeugdwet, daarboven behoren ze tot de doelgroep van de Wmo en de Participatiewet
Lage inkomens	Samenhang met de WMO2015
Eigen bijdragen	Samenhangende aanpak met WMO2015 en Jeugdwet
Medezeggenschap en cliëntparticipatie	In de Jeugdwet en WMO2015 is ook een verplichting voor medezeggenschap en cliëntparticipatie opgenomen

Leeswijzer

Na de inleiding in paragraaf 1, waarin wordt ingegaan op de wet en de opgaven voor de gemeenten, wordt in paragraaf 2 beschreven wat de gemeenten in Maastricht-Heuvelland willen bereiken en hoe zij dat gaan doen. Vanuit de uitgangspunten re-integratie, die in paragraaf 3 worden beschreven wordt het plan in de paragrafen 4, 5 en 6 opgebouwd langs het drieluik diagnose-plaatsing-ontwikkeling. Vervolgens volgt in paragraaf 7 een toelichting op de wijzigingen die de Participatiewet, maar ook de Wet maatregelen Wet werk en bijstand, met zich meebrengt ten aanzien van inkomen (de uitkeringen). In paragraaf 8 komt aansluitend het armoedebeleid ter sprake. Hierover vindt overigens nu geen besluitvorming plaats, maar voorstellen hierover volgen in 2015. Tot slot worden in de paragrafen 9, 10, 11 en 12 de thema's financiën, uitvoering, risico's en consultatie toegelicht. Een verklarende lijst van afkortingen is opgenomen in paragraaf 13.

Na de vaststelling van het Beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland begin 2014, worden nu het Beleidsplan Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015, de diverse in de wet voorgeschreven verordeningen en de daarop gebaseerde uitvoeringsbesluiten aangeboden. Het beleidsplan en de verordeningen worden door de raden en het Algemeen Bestuur (AB) Pentasz vastgesteld.

Voor het beleidsonderdeel inkomen betreft het:

1. Afstemmingsverordening Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015;
2. Afstemmingsverordening IOAW/IOAZ Maastricht-Heuvelland 2015;
3. Verordening individuele inkomenstoeslag Maastricht-Heuvelland 2015;
4. Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Maastricht-Heuvelland 2015;
5. Verordening studietoelage Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015 en
6. Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ Maastricht-Heuvelland 2015.

Voor het beleidsonderdeel re-integratie en tegenprestatie betreft het:

1. Verordening re-integratie en tegenprestatie Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015.

Op basis van deze verordeningen vindt door de colleges en het Dagelijks Bestuur (DB) Pentasz, die daarvoor mandaat krijgen, nadere uitwerking in de uitvoeringsbesluiten plaats.

Voor het beleidsonderdeel inkomen betreft het:

1. Uitvoeringsbesluit individuele inkomenstoeslag Maastricht-Heuvelland 2015;
2. Uitvoeringsbesluit individuele studietoelage Maastricht-Heuvelland 2015 en
3. Uitvoeringsbesluit woonsituatie en schoolverlaters Maastricht-Heuvelland 2015.

Voor het beleidsonderdeel re-integratie en tegenprestatie betreft het:

1. Uitvoeringsbesluit diagnostiek Maastricht-Heuvelland 2015;
2. Uitvoeringsbesluit loonkostensubsidie en loonwaarde Maastricht-Heuvelland 2015;
3. Uitvoeringsbesluit gesubsidieerde arbeid Maastricht-Heuvelland 2015;

4. Uitvoeringsbesluit werken met behoud van uitkering Maastricht-Heuvelland 2015;
5. Uitvoeringsbesluit tegenprestatie Maastricht-Heuvelland 2015;
6. Uitvoeringsbesluit scholing Maastricht-Heuvelland 2015;
7. Uitvoeringsbesluit no-riskpolis Maastricht-Heuvelland 2015;
8. Uitvoeringsbesluit jobcoaching en werkplekaanpassing Maastricht-Heuvelland 2015;
9. Uitvoeringsbesluit casemanagement Maastricht-Heuvelland 2015;
10. Uitvoeringsbesluit premies Maastricht-Heuvelland 2015;
11. Uitvoeringsbesluit onkostenvergoedingen Maastricht-Heuvelland 2015;
12. Uitvoeringsbesluit persoonsgebonden re-integratiebudget Maastricht-Heuvelland 2015 en
13. Uitvoeringsbesluit nuggers Maastricht-Heuvelland 2015.

Daarnaast wordt in 2015 onderzocht:

1. Of de voorziening beschut werk nieuw wordt ingezet, waarbij de mogelijkheden van arbeidsmatige dagbesteding worden meegenomen.
2. Of een uitvoeringsbesluit ondersteuning bij leerwerktrajecten dient te worden ontwikkeld.

1. Inleiding

Met ingang van 1 januari 2015 treedt de Participatiewet in werking. De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samen. De Participatiewet moet mensen, die nu nog aan de kant staan, meer kansen geven om naar vermogen in hun eigen levensonderhoud te voorzien en, wanneer dat (nog) niet lukt, om naar vermogen mee te doen in de samenleving. Tegelijk met het inwerking treden van de Participatiewet worden er wijzigingen in de Wet werk en bijstand (WWB) ingevoerd om de bijstand activerender en (financieel) houdbaar te maken. Deze wijzigingen hebben onder andere betrekking op het maatregelenregime bij het niet nakomen van verplichtingen. Bovendien wordt van iedereen die een uitkering ontvangt, verwacht dat er een zogenaamde tegenprestatie naar vermogen wordt geleverd.

Onderstaand overzicht schetst een beeld van de omvang van de doelgroep waar het in het kader van de Participatiewet om gaat. Hierbij wordt opgemerkt dat van de huidige Wajongers in de tabel geen mensen naar de gemeenten komen. Het huidige zittende bestand Wajong blijft de verantwoordelijkheid van het UWV. Gemeenten krijgen vanaf 1 januari 2015 alleen te maken met de nieuwe instroom van gedeeltelijke en tijdelijk arbeidsongeschikte jongeren (18 jaar en ouder).

Gemeente	nWW totaal	nWW <27 jaar	Lopende Wajong tot./deels ao	WWB	WSW
Eijsden-Margraten	705	53	277/19	180	98
Gulpen-Witter	486	50	182/12	130	113
Maastricht	5.837	705	2.290/151	3.520	1.000
Meerssen	644	55	228/23	200	93
Vaals	418	30	126/13	290	86
Valkenburg aan de Geul	786	45	223/15	300	107

- cijfers nWW (niet werkende werkzoekende) per augustus 2014 (UWV werkbedrijf)
- cijfers huidige Wajong bij UWV per eind 2013 (UWV)
- cijfers WWB per april 2014 (CBS, aantal uitkeringen)
- cijfers WSW per april 2014 (gemeenten, aantal geplaatste personen)

Zoals gezegd stromen vanaf 1 januari 2015 mensen die deels en tijdelijk arbeidsongeschikt zijn in, in de Participatiewet, aangezien zij niet meer in de Wajong of in de WSW terecht kunnen. Het rijk heeft een overzicht gegeven van de verwachte instroom van deze nieuwe doelgroep. In de hiernavolgende tabel is de landelijk ontwikkeling afgezet tegen de lokale.

Instroom nieuwe doelgroep	2015	2016	2017	2018
Landelijk	6.000	18.000	30.000	42.000
Eijsden-Margraten	6	18	30	42
Gulpen-Wittem	6	18	30	42
Maastricht	60	180	300	420
Meerssen	6	18	30	42
Vaals	6	18	30	42
Valkenburg aan de Geul	6	18	30	42

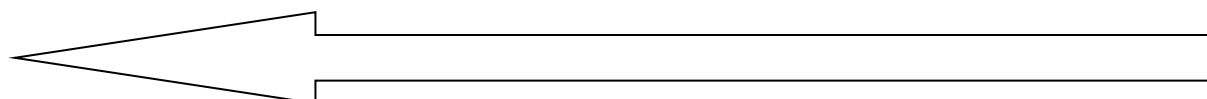
Een aantal onduidelijkheden staat een optimale beleidsvoorbereiding, in- en uitvoering van de wet in het project “Maastricht-Heuvelland werkt” in de weg. De uitwerking van het Sociaal Akkoord in de Werkkamer is van belang voor een aantal onderdelen van de nieuwe wet. Deze uitwerking is echter nog niet gerealiseerd. Daarnaast volgt in het najaar van 2014 nog een aantal AMvB's (beschut werk (december 2014) en werkbedrijf (oktober 2014)), waarin het rijk nadere regels stelt aan de invulling en uitvoering van de Participatiewet.

Als de AMvB's zijn gepubliceerd, zullen (indien noodzakelijk) nadere beleidsvoorstellen worden gedaan. Het beleid dat thans wordt ontwikkeld en vastgesteld is dan ook niet in beton gegoten.

Vanwege het vorenstaande is in mei 2014 gekozen voor een drie fasen model, opgenomen in het plan van aanpak Maastricht-Heuvelland werkt. Fase 1 ziet op invoering van een aantal zaken per 1 januari 2015, zodat de gemeenten optimaal zijn voorbereid om de dienstverlening aan de burgers per die datum te waarborgen. Fase 2 wordt gebruikt om die zaken die reeds onder de WWB worden toegepast, maar dat ook onder de Participatiewet kunnen, te continueren. Voorwaarde is dat deze zaken naar tevredenheid worden toegepast en Participatiewetproof worden gemaakt. In fase 3 wordt het nieuwe beleid en de nieuwe uitvoering ontwikkeld, zodat hiermee per 1 januari 2016 kan worden gestart.

De Participatiewet is één van de drie decentralisaties, naast de overdracht van de taken Jeugdzorg en Wmo2015 naar de gemeenten. De decentralisaties hebben voor een deel overlap in de doelgroep. Vanuit alle drie de domeinen wordt immers gewerkt aan het realiseren van gezonde en zelfredzame burgers die meedoen in de samenleving. De leidende principes hierbij zijn de vier dimensies zoals benoemd in het Beleidskader Participatiewet, te weten: ‘inzet burgerkracht’, ‘eigen kracht versterken’, ‘actief helpen’ en ‘regie op het re-integratieproces (deels) overnemen’. Deze dimensies worden hierna nader toegelicht en zijn niet hiërarchisch, maar complementair aan elkaar. Daarom zijn ze horizontaal gevisualiseerd. De vier dimensies lopen in de praktijk in elkaar over en/of worden tegelijkertijd ingezet.

Inzet burgerkracht	Eigen kracht versterken	Actief helpen	Regie (deels) overnemen
<p>Burger zorgt er zelf voor dat hij/zij in eigen inkomen kan voorzien. Regelt dus zelf scholing, werk en alles wat daarvoor nodig is en vindt dat bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reguliere werkgevers - Podium24 - uitzendbureaus - vacaturebanken - onderwijs - werkpleinen - etc. 	<p>Lukt het niet om op eigen kracht in eigen inkomen te voorzien, dan wordt tijdelijk een uitkering verstrekt. Hieraan is meteen gekoppeld dat hij/zij alles in het werk stelt om zelf naar vermogen in het levensonderhoud te voorzien. Daarnaast worden voorzieningen ingezet zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het Diagnostisch Werkcentrum - de work first aanpak - sollicitatietrainingen - Podium24 - minimabeleid - schuldhulpverlening - bijzondere bijstand - etc. 	<p>Duurt het langer om in het eigen inkomen te voorzien, dan worden (re-integratie) instrumenten ingezet zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Podium24 - tegenprestatie - werken met behoud van uitkering - loonkostensubsidie - scholing - social return - minimabeleid - schuldhulpverlening - bijzondere bijstand - etc. 	<p>Zitten mensen langdurig in de uitkering, dan wordt de afstand tot de arbeidsmarkt zo groot dat zij (bijna) niet toe te leiden zijn naar die markt. Dan worden instrumenten ingezet zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ontheffing arbeidsverplichtingen - eventueel beschut werken nieuw - schuldhulpverlening - minimabeleid - bijzondere bijstand - specifieke persoonlijke begeleiding en ondersteuning - etc.

Het gaat er om de beweging van rechts naar links in gang te zetten. Bij inzet van 'burgerkracht' en 'eigen kracht versterken' heeft de burger zelf de regie. Bij 'actief helpen' en 'regie (deels) overnemen' wordt deze regie (op het re-integratieproces) van de burger overgenomen. Het is echter van belang dat de burger zelf weer zo snel mogelijk de regie krijgt. Dit vergt een andere houding van uitvoerende organisaties (binnen en buiten de gemeenten) en hun medewerkers en leidt tot andere rollen en verhoudingen van die organisaties. Hiervoor zijn immers andere competenties en een andere attitude van medewerkers nodig om de integrale dienstverlening in het brede sociale domein vorm te geven. Die veranderingen worden in 2015 in gang gezet. Het gaat om een integrale en maatwerkgerichte dienstverlening aan burgers.

Bij de uitvoering van deze integrale en maatwerkgerichte dienstverlening aan de burger bestaat een grote behoefte aan samenwerking in publiek-private omgeving. De dienstverlening moet integraal en eenvoudig worden georganiseerd en uitgevoerd,

waarbij de sturing vanuit de gemeenten gemaximaliseerd wordt. Bij de ontwikkeling hiervan wordt gedacht vanuit nieuwe verbanden, methodieken en structuren en wordt niet geredeneerd vanuit het bestaande. Na ontwikkeling van het nieuwe vindt confrontatie met het bestaande plaats en worden definitieve keuzes gemaakt over vorm, inhoud en governance. Doel is om een robuuste, congruente en toekomstbestendige uitvoeringsstructuur te realiseren.

Bij de ontwikkeling van de nieuwe structuur voor de uitvoering van de Participatiewet is de opgave om zoveel mogelijk mensen tegen zo laag mogelijke kosten aan het werk te helpen. Het aantal mensen dat aan het werk is dient in ieder geval minimaal op hetzelfde aantal te blijven als voor de invoering van de Participatiewet. Ook vindt een algemene inventarisatie plaats naar behoeften en mogelijkheden bij werkgevers voor het plaatsen van mensen met beperkingen.

De uitvoering van het beleid zal -in samenhang met de twee andere decentralisaties- uitgebreid worden gemonitord. Vanuit deze monitor kan precies worden gevolgd wat de effecten zijn van het beleid, of instrumenten werken, of doelgroepen voldoende worden bereikt en of mensen voldoende in hun eigen kracht worden gezet. Ook kunnen hiermee financiële en personele consequenties in beeld worden gebracht. Bij deze monitoring zal nauw worden aangesloten bij de monitoring die ook van rijkswege wordt gedaan. In de gemeente Maastricht is door de gemeenteraad overigens een motie aangaande monitoring van de drie decentralisaties, aangenomen en over de uitvoering van deze motie zal afstemming plaatsvinden in de regio Maastricht-Heuvelland.

2. Doelstelling

Doelstelling van de Participatiewet is om iedereen met arbeidsvermogen toe te leiden naar (bij voorkeur regulier) werk. Wanneer dat (nog) niet mogelijk is, wordt van mensen verwacht dat zij participeren naar vermogen.

Begin 2014 is in de raden van de gemeenten Maastricht en Valkenburg aan de Geul alsmede het Algemeen Bestuur van Pentasz het Beleidskader Participatiewet Maastricht-Heuvelland aangenomen. In dit beleidskader zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- Maastricht-Heuvelland werkt naar vermogen
- Eigen verantwoordelijkheid staat centraal en voorop, waarbij aansluiting wordt gezocht bij het reguliere proces van de ((eu)regionale) arbeidsmarkt
- Het pad van de aanvrager loopt altijd langs de volgende route:
 - diagnose-plaatsing-ontwikkeling
- Bij de plaatsing kan -binnen de budgettaire kaders- gebruik worden gemaakt van één of meer van de volgende vormen van werk:
 - regulier werk
 - gesubsidieerd werk
 - werken met behoud van uitkering
 - tegenprestatie
 - beschut werk¹
 - dagbesteding
- Instroom beperken en uitstroom bevorderen
- Eén werkgeversbenadering voor de (eu)regionale arbeidsmarkt
- Een samenhangende aanpak binnen het sociale domein
- Scholing/training
- Koppeling WMO, beheer openbare ruimte, (jeugd)zorg en onderwijs alsmede koppeling kernen-/wijkenaanpak

In de visie van gemeenten gaan mensen werken naar vermogen en doen zij dat bij voorkeur bij werkgevers in reguliere banen: **MAASTRICHT-HEUVELLAND WERKT NAAR VERMOGEN.**

Economische onafhankelijkheid is hierbij het primaire doel. Wanneer dat niet lukt en/of regulier werk nog niet tot de mogelijkheden behoort, werken mensen naar vermogen in andere vormen van werk. Het gaat dan om gesubsidieerd werk (dat vooral ook bij reguliere werkgevers wordt ingevuld), werken met behoud van uitkering, tegenprestatie, eventueel beschut werk, (arbeidsmatige) dagbesteding. Zij doen dat ook in de wijken en kernen van de regio Maastricht-Heuvelland in het beheer van de openbare ruimte, bij maatschappelijke organisaties, bij verenigingen etc. Op die manier worden zij in staat gesteld om ervaring op te doen en zich verder te ontwikkelen. Ook kan op deze manier een koppeling gemaakt worden met andere beleidsvelden (zoals de Wmo). Dit soort initiatieven dragen bij aan burgerkracht.

¹ Zie paragraaf 5.6; over de inzet van dit instrument dient nog een keuze te worden gemaakt.

De Participatiewet beoogt de gemeenten het instrument in handen te geven om mensen naar werk toe te leiden en hiermee tal van problemen die spelen in gezinnen op te lossen dan wel te voorkomen of beheersbaar te krijgen. Immers, met werken verwerven mensen economische onafhankelijkheid, kunnen ze in hun eigen levensonderhoud voorzien, nemen ze deel aan sociale verbanden en zijn ze beter in staat financiële vraagstukken het hoofd te bieden. Ook flankerende instrumenten van de Participatiewet, zoals het minimabeleid, bijzondere bijstand en schuldhelpverlening, dragen er toe bij dat mensen makkelijker naar werk toe kunnen worden geleid en dus minder beroep hoeven te doen op voorzieningen in het sociale domein. Daar waar het voorzien in eigen levensonderhoud middels (regulier) werk nog niet tot de mogelijkheden behoort, ondersteunen de gemeenten hun burgers binnen de wettelijke kaders met het verstrekken van een (aanvullende) uitkering.

3. Uitgangspunten re-integratie

In het Beleidskader Participatiewet is reeds vastgelegd dat de mens voorop staat en dat hij/zij werkt naar vermogen, bij voorkeur bij reguliere werkgevers. Hierbij wordt aangesloten op het reguliere proces van de (eu)regionale arbeidsmarkt. De eigen verantwoordelijkheid van mensen staat daarbij centraal; van hen wordt gevraagd dat ze vooral zelf op zoek gaan naar werk. Wanneer dat (nog) niet lukt, dan treedt de gemeente faciliterend op en biedt zij daartoe integrale dienstverlening die maatwerk levert, toegesneden op de mogelijkheden van de burger. Het pad van de aanvrager loopt daarbij als uitgangspunt langs de route diagnose-plaatsing-ontwikkeling. Individueel maatwerk is ook hierbij maatgevend en burger en consulent geven hieraan samen invulling.

Iedere burger is zelf verantwoordelijk om zo veel en zo snel mogelijk zijn/haar eigen inkomen te verdienen. (Inkomens)ondersteuning wordt alleen daar geboden waar dat nodig is, zonder de verantwoordelijkheid over te nemen. Het is de plicht van iedere uitkeringsgerechtigde zelf om werk te zoeken en te vinden. Doet hij of zij dat niet, dan kan de uitkering worden geweigerd. Het toezien op de naleving daarvan is en blijft een belangrijke taak voor de gemeente. Inkomensondersteuning is aanvullend op wat mensen zelf kunnen verwerven. Dat geldt ook voor de inzet van instrumenten.

Participatie/werk draagt bij aan het versterken van de eigen kracht. Iedere interventie is daarom gericht op werken en meedoen. Wanneer mensen zich bij de gemeenten melden voor een uitkering (en bij de klantherkenning blijkt dat zij tot de doelgroep van de Participatiewet behoren) dan wel ondersteuning, dan worden zij direct geconfronteerd met werk. Werk gaat immers boven uitkering en een goede invulling daarvan is mogelijk via het werk first-principe. Uiteraard vindt confrontatie met regulier werk allereerst plaats via Podium24, maar ook via alle andere kanalen die op de arbeidsmarkt voor handen zijn.

Daarna volgen de andere vormen van werk die in de Participatiewet worden geboden, te weten: gesubsidieerd werk, werken met behoud van uitkering, tegenprestatie, beschut werk² en (arbeidsmatige) dagbesteding. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat voor de doelgroep jongeren (tot 27 jaar) de confrontatie met werk vooral via scholing plaatsvindt. Jongeren moeten immers voldoende en adequaat opgeleid de arbeidsmarkt kunnen betreden. Voor hen zal dus eerst worden bekeken of scholing nog een optie is alvorens een van de vormen van werk wordt ingezet. Net zoals werk boven uitkering gaat, gaat daarmee scholing boven uitkering.

Regulier werk is het hoogste doel. Er zijn echter (groepen) mensen die daartoe (nog) niet in staat zijn. Daarvoor worden dan ook de andere vormen van werk, maar ook voorzieningen ingezet.

In de Verordening re-integratie en tegenprestatie Maastricht-Heuvelland 2015 wordt door de raden en het AB Pentasz het kader aangegeven waarmee doelstellingen en de uitgangspunten van het beleid worden gerealiseerd in het jaar 2015.

² Zie noot 1.

4. Diagnose

Mensen werken naar vermogen. Om in beeld te brengen wat dat vermogen is, is een goede diagnose noodzakelijk. Over de invulling van de diagnose zijn regionaal in Zuid-Limburg afspraken gemaakt, waaraan de gemeenten zich hebben geconformeerd. Binnen deze regionaal afgestemde diagnose staan de instrumenten quick scan, verdiepende diagnose en loonwaardebepaling ter beschikking.

Met behulp van de quick scan wordt aan de kop van het proces een onderscheid gemaakt tussen mensen die snel naar werk kunnen (de categorie 80-100% arbeidsvermogen) en mensen die dat nog niet kunnen. Voor de laatste groep wordt verdiepende diagnose ingezet. Voorafgaande aan de quick scan wordt bij de klantherkenning uiteraard eerst beoordeeld of mensen tot de doelgroep van de Participatiewet behoren. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat het hier niet gaat om een volledige beoordeling van het recht op uitkering en dat ook niet-uitkeringsgerechtigden (jongeren) gebruik kunnen maken van de diagnose.

De diagnose vindt in een reële werkomgeving plaats en is gericht op het bepalen van het arbeidsvermogen en het zelfredzaamheidsniveau. Het gaat daarbij om werknemersvaardigheden, vakvaardigheden, competenties, leercapaciteiten, arbeidsritme, dagritme etc. Naast werk worden aanvullende competentietesten ingezet om de diagnose compleet te maken. Indien noodzakelijk worden ook medische en arbeidskundige testen ingezet.

Tot slot wordt, om de daadwerkelijke loonwaarde op een werkplek te bepalen, binnen de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg één methodiek en één instrument van loonwaardebepaling gekozen. Hier ligt een nauw verband met het regionale Werkbedrijf (paragraaf 5.2).

Het arbeidsvermogen wordt gerelateerd aan regulier werk en is bepalend voor de inzet van de vormen van werk die binnen de uitvoering van de Participatiewet in de regio Maastricht-Heuvelland van toepassing kunnen zijn:

- a. Regulier werk
- b. Gesubsidieerd werk
- c. Werken met behoud van uitkering
- d. Tegenprestatie
- e. Beschut werk³
- f. (Arbeidsmatige) dagbesteding

Het vastgestelde arbeidsvermogen vormt het ordeningsprincipe voor de verdere uitvoering binnen de Participatiewet. In aansluiting op de afspraken in het Stedelijk Netwerk Zuid-Limburg wordt gekozen voor de volgende categorieën:

- a. 80-100% arbeidsvermogen;
- b. 50-80% arbeidsvermogen;
- c. 30-50% arbeidsvermogen en
- d. 0-30% arbeidsvermogen.

³ Zie noot 1.

Ten behoeve van de diagnose wordt in de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg een Regionaal Diagnostisch Centrum ontwikkeld. In afwachting van deze ontwikkeling zal per 1 januari 2015 het Transferium Werk en Bijstand (TWB) worden gecontinueerd voor de diagnose. In het plan van aanpak Maastricht-Heuvelland werkt is dit één van de voorzieningen die in fase 2 is geplaatst. Het TWB wordt in de aanloop naar 2015 Participatiewetproof gemaakt, zodat vanaf 1 januari 2015 gestart kan worden met het diagnosticeren van het arbeidsvermogen van de nieuwe instroom. In 2015 wordt door de gemeenten gestart met de diagnose van het zittende bestand en deze zal uiterlijk op 1 januari 2018 zijn afgerond. Ook van deze burgers dient immers het arbeidsvermogen in kaart te worden gebracht en in de huidige systematiek is dat nog niet gebeurd.

In het TWB (en straks het Regionaal Diagnostische Centrum) wordt de diagnose gesteld aan de hand van reële werkplekken. Deze werkplekken worden zowel regionaal (in Maastricht-Heuvelland) als lokaal vormgegeven.

In het Uitvoeringsbesluit Diagnostiek Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de diagnostiek voor het jaar 2015.

5. Plaatsing

Na een gedegen diagnose vindt -binnen de budgettaire kaders- plaatsing in één van de vormen van werk die de wet mogelijk maakt, plaats. Het gaat dan om regulier werk, gesubsidieerd werk, werken met behoud van uitkering, tegenprestatie, beschut werk en (arbeidsmatige) dagbesteding. Gemeenten hebben een groot belang bij plaatsing in regulier werk, aangezien daarmee de instroom in de uitkering wordt beperkt en de uitstroom wordt bevorderd. De arbeidsmarktontwikkelingen zijn nog steeds niet erg gunstig, ondanks dat de toename van de werkloosheid een halt toegeroepen lijkt te zijn.

De arbeidsmarkt beperkt zich niet tot een individuele gemeente. Regionaal wordt samengewerkt binnen de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg. Dit wil niet zeggen dat de gemeenten in Maastricht-Heuvelland zich opsluiten binnen de muren van deze arbeidsmarktregio. Zuid-Limburg grenst immers aan drie kanten aan België en Duitsland; een achterland met enorme arbeidsmarktmogelijkheden waar we meer en meer gebruik van moeten maken. Met dit achterland moet nog actiever contact worden gezocht en waar mogelijk de samenwerking worden versterkt. De ruime ervaringen in deze die door Pentasz en de gemeente Vaals met de Duitse arbeidsmarkt worden opgedaan zijn zeer positief en hiervan gaan de andere gemeenten gebruik maken.

5.1. Podium24

Om tot een goede match te komen tussen de vraag van de werkgevers en het werknemersaanbod is een aantal zaken van cruciaal belang. Een effectieve eenduidige (eu)regionale vraaggerichte werkgeversbenadering is noodzakelijk om de vraagzijde inzichtelijk te maken. In 2014 is deze vraaggerichte werkgeversbenadering via Podium24 geëvalueerd en is besloten om Podium24 als pilot te continueren tot 1 januari 2016. In die periode worden werkwijze en verdienmodellen getoetst en doorontwikkeld en wordt de vraaggerichte werkgeversdienstverlening verder geoptimaliseerd. In Podium24 werken UWV, gemeenten, uitvoeringsorganisaties, onderwijs en private partijen samen vanuit één loket voor werkgevers, waarbij de vraag van de werkgevers leidend is.

5.2. Regionaal Werkbedrijf

In het Sociaal Akkoord is afgesproken dat sociale partners en gemeenten in elke arbeidsmarktregio een regionaal Werkbedrijf oprichten⁴. Om dit in goede banen te leiden is landelijk een Werkkamer ingericht. In de Werkkamer zitten afgevaardigden van Vereniging Nederlands Gemeenten (VNG) en de Stichting van de Arbeid. Het regionaal Werkbedrijf vormt de verbindende schakel tussen mensen met een arbeidsbeperking en werkgevers. Het realiseren van de in het Sociaal Akkoord afgesproken 130.000 extra (garantie)banen voor mensen met een arbeidsbeperking in een periode tot 2026 is de belangrijkste opgave van de regionale Werkbedrijven.

De garantiebanen staan tot en met 2017 met voorrang open voor Wajongers, personen op de WSW-wachlijst en schoolverlaters met een arbeidsbeperking.

⁴ Als onderdeel van de Invoeringswet Participatiewet is een nieuw artikel opgenomen voor de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (SUWI). Dit artikel 10a luidt Regionale samenwerking in toeleiding naar werk en verankert de vorming van 35 regionale Werkbedrijven.

De Werkkamer heeft een indicatieve verdeling van garantiebanen naar regio's en sectoren tot en met 2016 afgegeven. Hierbij is uitgegaan van de werkgelegenheid in de arbeidsmarktregio's, gecorrigeerd met het aantal Wajongers en de werkloosheid. Hoe meer Wajongers aanwezig zijn in een regio, hoe groter de kans dat er geschikte kandidaten zijn. Voor de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg betekent dit dat er tot en met 2016 in de marktsector 470 garantiebanen en bij de overheids- en onderwijssectoren 295 garantiebanen ingevuld moeten worden. Voor Maastricht-Heuvelland zouden dat in totaal 200 à 250 banen zijn.

Garantiebanen	Markt - tot en met 2016	Overheid - t/m 2016
Landelijk	14.000	6.500
Zuid-Limburg	470	295

Op dit moment wordt overleg gevoerd hoe het regionaal Werkbedrijf van de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg vormgegeven moet worden en door de gemeenten in Maastricht-Heuvelland wordt daar uiteraard op aangesloten. Vooruitlopend daarop gaan de gemeenten vanuit een pro-actieve houding in gesprek met werkgevers om mensen in garantiebanen te plaatsen.

5.3. Gesubsidieerde arbeid

In de Participatiewet wordt geen specifieke regelgeving omtrent gesubsidieerde arbeid gegeven (met uitzondering van artikel 10d). Via artikel 7 lid 1, sub a Participatiewet krijgen gemeenten de mogelijkheid om een veelheid aan instrumenten te ontwikkelen om mensen toe te leiden naar de arbeidsmarkt. Eén van die instrumenten is gesubsidieerde arbeid. De gemeenten bepalen of, en zo ja, in welke omvang de instrumenten worden ingezet. Uitgangspunt is dat mensen rechtstreeks bij werkgevers in regulier werk worden geplaatst (al dan niet met proefplaatsing via werken met behoud van uitkering). Lukt dat nog niet, dan kan gesubsidieerde arbeid als instrument worden ingezet. De gemeenten in Maastricht-Heuvelland kennen vier vormen van gesubsidieerde arbeid, te weten:

- a. de loonkostensubsidie ex artikel 10d Participatiewet
- b. de loonkostensubsidie Maastricht-Heuvelland
- c. de uitstroombijstand
- d. de detachingsfaciliteit

5.3.1. Loonkostensubsidie ex artikel 10d Participatiewet (50-80% arbeidsvermogen)

In artikel 10d van de Participatiewet wordt het eerste instrument binnen gesubsidieerde arbeid geïntroduceerd. Het betreft een specifieke vorm van loonkostensubsidie voor de werkgever om de participatie van personen met een arbeidsbeperking mogelijk te maken. Het betreft mensen die niet zelfstandig 100% van het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Met dit instrument compenseren de gemeenten werkgevers voor de verminderde productiviteit van de werknemer.

De loonkostensubsidie ex artikel 10d Participatiewet kan in Maastricht-Heuvelland worden ingezet voor de doelgroep met een arbeidsvermogen van 50-80%. Voor deze doelgroep wordt gekozen aangezien nog niet duidelijk is hoe de financiering van dit instrument wordt geregeld. Gemeenten betalen de subsidie uit het I(nkomens)-deel van

het lopende jaar, maar het is nog niet duidelijk of er ook financiering beschikbaar is voor de betaling van de subsidie in komende jaren. Dit, omdat een werknemer met loonkostensubsidie uitstroomt en dus geen deel meer uitmaakt van het uitkeringsbestand. Met de keuze van de doelgroep is het risico voor de gemeenten zo klein mogelijk gemaakt.

De werkgever ontvangt loonkostensubsidie van de gemeente voor het verschil tussen de loonwaarde en het wettelijk minimumloon (WML), tot max. 70% WML. Als de werkgever conform cao loon betaalt dat hoger is dan het wettelijk minimumloon, dan betaalt de werkgever ook het verschil tussen het wettelijk minimumloon en het cao-loon. De loonkostensubsidie die ex artikel 10d Participatiewet wordt verstrekt, is een structurele subsidie in die zin, dat deze wordt betaald zolang de werknemer in dienst is, maar hij/zij niet in staat om zelfstandig 100% WML te verdienen. Op het moment dat hij/zij in de loonwaarde naar 100% is gegroeid stopt, de subsidie.

Om de hoogte van de loonkostensubsidie ex artikel 10d Participatiewet te kunnen vaststellen, is een systeem van loonwaardebepaling nodig. In de Werkkamer is gesproken over de minimale eisen waaraan de loonwaardebepaling moet voldoen. In de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg worden in gezamenlijkheid met werkgevers, gemeenten, onderwijs en UWV, de verdere voorwaarden opgesteld waaraan de loonwaardebepaling moet voldoen. De partijen in het regionale Werkbedrijf (zie paragraaf 5.2) moeten tot één regionaal toe te passen methodiek en instrument komen.

In het Uitvoeringsbesluit loonkostensubsidies Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de voorziening loonkostensubsidie ex artikel 10d Participatiewet voor het jaar 2015.

5.3.2. *Loonkostensubsidie Maastricht-Heuvelland (30-50% arbeidsvermogen)*

Wanneer werkgevers een dienstverband met personen behorende tot de categorie 30-50% arbeidsvermogen willen aangaan, dan kan daarvoor de loonkostensubsidie Maastricht-Heuvelland worden ingezet. Dit instrument kent dezelfde voorwaarden als het instrument dat op grond van artikel 10d Participatiewet wordt ingezet. Verschil is de doelgroep waarvoor het wordt ingezet, de duur van inzet van het instrument en de financiering ervan. Financiering vindt namelijk plaats uit het Participatiebudget en niet uit het I-deel. Het in paragraaf 5.3.1. beschreven risico doet zich hiermee niet voor. De loonkostensubsidie Maastricht-Heuvelland kan maximaal twee jaar worden ingezet en ook dit instrument is bedoeld om de medewerker een groei te laten door maken. Na die periode vervalt de subsidie.

5.3.3. *Uitstroombesubsidie (80-100% arbeidsvermogen)*

Het derde instrument, dat in het kader van gesubsidieerde arbeid kan worden toegepast, is dat van de uitstroombesubsidie. Aan werkgevers, die met een persoon behorende tot de doelgroep met een arbeidsvermogen van 80 tot 100% een arbeidsovereenkomst (van minimaal een half jaar) afsluiten, kan een uitstroombesubsidie van maximaal € 1.500,- worden toegekend. Wordt de arbeidsovereenkomst verlengd met minimaal een half jaar dan kan een tweede subsidie van € 1.500,- worden verstrekt. Voorwaarde is wel dat geen andere subsidie wordt toegekend.

5.3.4. *Detacheringsfaciliteit*

In de Werkkamer is, naar aanleiding van de uitwerking van het Sociaal Akkoord, afgesproken dat gemeenten een zogenaamde detacheringsfaciliteit inrichten. Deze faciliteit is bedoeld om werkgevers te ontzorgen. Via de detacheringsfaciliteit krijgen mensen een dienstverband (detacheringsbaan) waarmee zij vervolgens worden geplaatst bij werkgevers. De detacheringsbaan is een nieuw instrument en in het uitvoeringsbesluit gesubsidieerde arbeid wordt dit nader uitgewerkt.

Een bijzondere vorm van de detacheringsfaciliteit is de huidige groeibaan. Voor het jaar 2015 wordt deze -als een overgangsjaar- ook nog ingezet, aangezien in 2014 ingevulde banen over het jaar heen lopen. In 2015 kan op bescheiden schaal invulling plaatsvinden. Daar waar nodig vindt aanpassing van de huidige werkwijze en afspraken plaats. Ook andere organisaties kunnen de detacheringsfaciliteit inzetten.

In het Uitvoeringsbesluit gesubsidieerde arbeid Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de vormen van gesubsidieerde arbeid, loonkostensubsidie Maastricht-Heuvelland, uitstroomb subsidie en de detacheringsfaciliteit voor het jaar 2015.

5.4. *Werken met behoud van uitkering*

Uitgangspunt van de Participatiewet is dat tegenover het recht op uitkering de plicht van de cliënt staat om de duur van de uitkeringsafhankelijkheid zoveel mogelijk te bekorten. Gemeenten hebben tot taak de cliënt, indien nodig, bij deze inspanningen te ondersteunen.

Dit uitgangspunt is in de Participatiewet vastgelegd in artikel 7 (de opdracht aan de gemeente), artikel 9 (de plicht tot arbeidsinschakeling) en artikel 10 (de aanspraak op ondersteuning). Op grond hiervan kan het college/DB Pentasz onder omstandigheden van de cliënt eisen dat deze gedurende enige tijd werkt met behoud van uitkering. De werkzaamheden hebben daarmee het karakter van een voorziening gericht op arbeidsinschakeling en niet op het realiseren van het bedrijfsdoel van de werkgever. Het 'werken met behoud van uitkering' kan dus niet het karakter hebben van een tegenprestatie in de vorm van productieve arbeid voor het ontvangen van een uitkering. Door het rijk zijn aanvullende regels gesteld in artikel 10a Participatiewet om het karakter van werken met behoud van uitkering nader te duiden.

Het instrument 'werken met behoud van uitkering' wordt in de nieuwe aanpak ingezet voor mensen die (nog) niet in aanmerking komen voor regulier werk. Maatschappelijke organisaties en de gemeenten kunnen voor de dienstverlening aan de burgers (additioneel) gebruik maken van de diensten van mensen die willen participeren in de samenleving. Hierbij moeten we denken aan werkzaamheden als het bezorgen van een parochie/clubblaadje, groenonderhoud, het beheer van de openbare ruimte, de bibliotheek, het verzorgingshuis, de kaartmiddag, het buurtcentrum etc. Door deze inzet kunnen het publieke (Wmo, beheer openbare ruimte, onderwijs, zorg, etc.) en het sociale domein elkaar over en weer versterken. Zo kan vanuit de Participatiewet menskracht worden geleverd en worden er vanuit het publieke domein werkzaamheden

en plekken beschikbaar gesteld waar mensen, die (nog) geen regulier werk kunnen verrichten, ervaring op doen en vaardigheden ontwikkelen.

Voorwaarde en succesfactor voor het slagen van deze vorm van werken in het publieke domein is adequate ondersteuning van de mensen die werken met behoud van uitkering. Deze ondersteuning is vooral gericht op het verwerven van regulier werk en op het vergroten van de zelfredzaamheid. Bij deze ondersteuning kunnen ook de participatiecoaches/consulenten van gemeenten worden ingezet.

Via werken met behoud van uitkering kunnen mensen (de eerste) vaardigheden opdoen (zowel sociale als werknemersvaardigheden), kunnen zij zich oriënteren en kunnen zij al een zekere werkervaring opdoen. Werken met behoud van uitkering dient -om het instrument goed en effectief in te kunnen zetten- aan stringente voorwaarden te voldoen.

Personen met een (gehele of gedeeltelijke) Participatiewet-uitkering komen in aanmerking voor werken met behoud van uitkering. Volledigheidshalve wordt er op gewezen dat niet-uitkeringsgerechtigden/Anw-ers in aanmerking komen voor de instrumenten vrijwilligerswerk/mantelzorg en stage.

Door de wetgever worden nadere regels gesteld over de invulling van de vormen van werken met behoud van uitkering. Zo mogen ze slechts beperkt in duur en omvang worden ingezet, mogen de concurrentieverhoudingen niet worden verstoord en mag er geen sprake zijn van verdringing van regulier werk. Het is aan de gemeenten om dit te toetsen. Tevens is in de wet bepaald dat gemeenten een inleenvergoeding moeten vragen wanneer zij mensen in een voorziening bij werkgevers plaatsen. Dat geldt dus ook voor werken met behoud van uitkering. Deze wettelijke beperkingen leiden er toe dat binnen werken met behoud van uitkering de volgende vormen worden onderscheiden:

1. participatieplaatsen op basis van artikel 10a Participatiewet;
2. werken met behoud van uitkering gericht op sociale activering voor jongeren tussen de 18 en 27 jaar;
3. vrijwilligerswerk/mantelzorg;
4. werken met behoud van uitkering gericht op het vaststellen van de loonwaarde voor de doelgroep loonkostensubsidie (artikel 10d Participatiewet);
5. stage;
6. werken met behoud van uitkering in het kader van werkgeversarrangementen en
7. werken met behoud van uitkering in het kader van re-integratie.

In het Uitvoeringsbesluit werken met behoud van uitkering Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld voor het jaar 2015. Werken met behoud van uitkering is één van de instrumenten die in het plan van aanpak Maastricht-Heuvelland werkt in fase 2 zijn gepositioneerd. In het overgangsjaar 2015 zullen de vormen van werken met behoud van uitkering worden geoptimaliseerd.

5.5. Tegenprestatie

De Participatiewet legt de gemeenteraad de verplichting op om bij verordening regels te stellen over het opdragen van een tegenprestatie aan personen in de leeftijd van 18 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd die een bijstandsuitkering ontvangen (artikel 8a lid 1 onderdeel b van de Participatiewet). Daarnaast heeft het college/DB Pentasz de

opdracht beleid te ontwikkelen ten behoeve van het verrichten van een tegenprestatie en de uitvoering van dat beleid (artikel 7 lid 1 onderdeel c van de Participatiewet). Tegenprestatie komt voort uit het algemeen gevoel dat is ontstaan dat mensen iets terug doen voor de uitkering die zij ontvangen. Het principe van wederkerigheid komt optimaal tot uitdrukking in de tegenprestatie.

Bij tegenprestatie gaat het om onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden, die naast of in aanvulling op reguliere arbeid worden verricht. Bij de inzet van tegenprestatie mag er geen verdringing van regulier werk plaatsvinden. De afweging kan worden gemaakt om de tegenprestatie al dan niet op te leggen. Wanneer tegenprestatie wordt opgelegd aan de cliënt, dan mag de verplichting niet in de weg staan aan re-integratie of het verwerven, aanvaarden en behouden van algemeen geaccepteerde arbeid. Tegenprestatie is uitdrukkelijk geen re-integratie en mag dan ook niet worden gefinancierd uit het Participatiebudget.

In het Uitvoeringsbesluit tegenprestatie Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de tegenprestatie voor het jaar 2015.

5.6. Beschut werk nieuwe stijl en (arbeidsmatige) dagbesteding

Beschut werk nieuwe stijl onder de Participatiewet is een nieuwe voorziening⁵, die niet verward moet worden met de huidige voorziening in de SW-bedrijven. Gemeenten hebben de beleidsvrijheid om te beslissen of en op welke manier beschut werk nieuwe stijl wordt aangeboden. Bij beschut werk nieuwe stijl moet er sprake zijn van een arbeidsovereenkomst met de gemeente als werkgever (rechtstreeks of via een BV, NV of stichting) en de beloning moet minimaal het wettelijk minimumloon zijn, aansluitend bij de CAO van de werkgever.

Voor de groep mensen met een blijvende afstand tot de arbeidsmarkt die aangewezen zijn op regelmatige arbeid in een stabiele werkomgeving, kan het instrument beschut werken⁶ ingezet worden. Voor hen is een leerwerkbaan geen optie. Ze hebben behoefte aan passend werk, waarbinnen ze kunnen werken aan hun competenties en hun productiviteit tot op het voor hen maximaal haalbare niveau. Voorwaarde voor deze groep is een plek waarin ze vertrouwen hebben, waar ze zich vertrouwd voelen.

Beschut werken vindt steeds minder plaats binnen de muren van het SW-bedrijf. In de nieuwe aanpak zal het beschut werken nog meer decentraal worden uitgevoerd; in kern, dorp, buurt en wijk worden mensen in een meer of minder beschutte omgeving aan werk geholpen. Zo worden activiteiten voor de wijk, door de wijk en in de wijk uitgevoerd, kan een goede koppeling worden gelegd met dagbesteding en worden

synergievoordelen (minder vervoerskosten, betere benutting van capaciteit en infrastructuur) optimaal benut. Door gebruikmaking van de loonkostensubsidie kunnen deze beschutte werkplekken ook ingevuld worden bij reguliere werkgevers.

⁵ Artikel 8a lid 1e en artikel 10b lid 4 Participatiewet

⁶ Zie noot 1.

Per 1 januari 2015 worden gemeenten ook verantwoordelijk voor arbeidsmatige dagbesteding (Wmo). Tussen arbeidsmatige dagbesteding en beschut werk bestaan overeenkomsten. Het gaat om hetzelfde soort werk, zoals bijvoorbeeld fabrieksmatige werkzaamheden, werk in de horeca, catering en in het groen. Er is sprake van overlap in activiteiten, doelgroepen en infrastructuur, maar er zijn ook verschillen. Voor arbeidsmatige dagbesteding wordt, afhankelijk van het inkomen, een vergoeding gevraagd, het is vrijblijvend en de deelnemer krijgt een (medische) indicatie. Bij beschut werk ontvangt de deelnemer een inkomen, het is niet vrijblijvend, de deelnemer is tot regelmatige loonvormende arbeid in staat en hij/zij wordt geselecteerd door de gemeente.

Ten aanzien van de financiering is van belang om op te merken dat bij beschut werk sprake is van een subsidie voor arbeid, terwijl bij arbeidsmatige dagbesteding sprake is van het financieren van de kosten van activiteiten (trajectprijs).

Opbouw en omvang

Landelijk wordt uitgegaan van in 2040 uiteindelijk 30.000 plekken beschut werk nieuwe stijl. Toegerekend naar Maastricht-Heuvelland gaat het om in totaal ca. 12 plekken in 2015 en 450 plekken structureel in 2040, die ingevuld zouden kunnen worden. Meer of minder plekken sluit de wet echter niet uit. In de hiernavolgende tabel is het volume beschut werk nieuwe stijl toegerekend naar de regio, voor de situatie dat zou worden gekozen voor dit instrument. Hierbij is uitgegaan van het landelijke verwachte aantal van 30.000 plekken structureel.

Volume beschut werk nieuwe stijl (fte)	2015	2016	2017	2018	Structureel
Landelijk	800	2.500	4.200	5.800	30.000
Eijsden-Margraten	0,8	2,5	4,2	5,8	30
Gulpen-Wittem	0,8	2,5	4,2	5,8	30
Maastricht	8,0	25,0	42,0	58,0	300
Meerssen	0,8	2,5	4,2	5,8	30
Vaals	0,8	2,5	4,2	5,8	30
Valkenburg aan de Geul	0,8	2,5	4,2	5,8	30
Totaal Maastricht-Heuvelland	12	37,5	63	87	450

Conclusie

Er is nog een aantal onduidelijkheden met betrekking tot de voorziening beschut werk nieuwe stijl. (Mede gelet op de nog te verwachten AmvB.) Helder is wel dat het een dure voorziening betreft voor een beperkt aantal mensen. De doelgroep arbeidsbeperkten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is veel groter dan het aantal mogelijke plaatsen beschut werk nieuwe stijl op basis van de landelijke financiële middelen. Onduidelijk is nog of en hoe gemeenten deze middelen (via het I-deel) beschikbaar krijgen.

Bovendien is er overlap met arbeidsmatige dagbesteding. Voorgesteld wordt daarom in het overgangsjaar 2015 nog geen besluit te nemen over de inzet van deze voorziening, maar deze wel verder te onderzoeken. Bij dit onderzoek dient dan ook (arbeidsmatige) dagbesteding en de mogelijkheden daarvan te worden meegenomen. Eindoordeel zou kunnen zijn dat er een alternatieve aanpak mogelijk is en andere (voorliggende) voorzieningen voor de doelgroep worden ingezet. In dat geval hoeft beschut werk nieuwe stijl niet te worden ingezet. De eventuele keuze voor deze voorziening wordt hiermee onderdeel van de transformatie in het sociaal domein. Dit betekent concreet dat in de re-integratieverordening beschut werk nieuwe stijl (nog) niet wordt opgenomen. In afwachting van de bovenstaande keuze kunnen personen die tot de doelgroep behoren gebruik maken van de andere instrumenten die binnen de Participatiewet voor hen beschikbaar zijn.

In 2015 zal worden onderzocht of de voorziening beschut werken nieuw wordt ingezet. In dit onderzoek worden de mogelijkheden van de arbeidsmatige dagbesteding meegenomen.

6. Ontwikkeling

Wanneer burgers, die zich in een uitkeringssituatie bevinden, zijn geplaatst in één van de hiervoor beschreven vormen van werk, en naar vermogen aan de slag zijn, is het van belang dat zij zich naar vermogen verder kunnen ontwikkelen. Voor deze ontwikkeling kan een aantal instrumenten worden ingezet. Het betreft o.a. scholing, training, begeleiding, jobcoaching, no-riskpolis, etc. Zo worden mensen in staat gesteld om uiteindelijk uit te stromen naar regulier werk, zodat zij zelfstandig in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Lukt dat (nog) niet, dan is de ontwikkeling gericht om naar vermogen te participeren in de samenleving. De voorzieningen die ten behoeve van de ontwikkeling worden ingezet, worden uiteraard toegesneden op de mogelijkheden en de situatie van de burger. Hierbij is maatwerk leidend. Onderstaand wordt een aantal voorzieningen beschreven die voor de ontwikkeling van burgers kunnen worden ingezet. Uiteraard kunnen, vanuit een innovatieslag die in 2015 wordt gemaakt, ook andere voorzieningen worden gecreëerd en is het aan de creativiteit van de burger en de consultant om deze vorm te geven.

6.1. Scholing

Kwalificatie/scholing is een belangrijke voorziening bij de uitvoering van het re-integratiebeleid in het kader van de Participatiewet. Het gaat hierbij om startkwalificatie (in het bijzonder voor jongeren) en, als deze niet haalbaar is, om arbeidsmarktkwalificatie. Startkwalificatieniveau is conform de wettelijke bepalingen in deze HAVO of MBO 2. Het arbeidsmarktkwalificatieniveau wordt gebruikt bij mensen die het startkwalificatieniveau niet kunnen halen. Voor hen is dan het doel arbeidsmarktkwalificatieniveau. Hiermee wordt het niveau bedoeld waarmee zij in de arbeidsmarkt terecht komen en blijven.

Inzet van scholing moet in principe bemiddeling en/of aanbodversterking tot doel hebben. Dit doel wordt ruim geïnterpreteerd. Daarnaast vergt de inzet van scholing een grote mate van maatwerk. Het kader waarbinnen scholing toegepast kan worden, dient dan ook ruim van opzet te zijn.

In het Uitvoeringsbesluit scholing Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorziening voor het jaar 2015. Hierin worden ook nadere regels gesteld voor de scholing die in het kader van de participatieplaatsen op grond van artikel 10a Participatiewet dient te worden aangeboden.

6.2. No-riskpolis

De no-riskpolis kan worden ingezet als ondersteuning bij de arbeidsinschakeling (artikel 8a lid 2 onderdeel b Participatiewet). De no-riskpolis is een belangrijk instrument om aarzelingen bij werkgevers weg te nemen bij het in dienst nemen van mensen met arbeidsbeperkingen. Het is een verzekering, waarbij de werkgever compensatie ontvangt voor de loonkosten wanneer een werknemer met arbeidsbeperkingen ziek wordt. Dit is aan de orde bij ziekte van de werknemer die een structurele functionele of andere beperking heeft of ten behoeve van wie die werkgever een loonkostensubsidie als bedoeld in artikel 10d Participatiewet ontvangt. Als voorwaarde geldt dat artikel 29b Ziektewet niet van toepassing is.

In het Uitvoeringsbesluit no-riskpolis Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorziening voor het jaar 2015.

6.3. *Jobcoaching/werkplekaanpassing*

In artikel 10 lid 1 Participatiewet is bepaald dat de aanspraak op ondersteuning bij arbeidsinschakeling kan bestaan uit persoonlijke ondersteuning. Hierbij kan het gaan om ondersteuning op de werkplek door een jobcoach. De voorziening 'persoonlijke ondersteuning' heeft als doel dat een werknemer wordt begeleid naar een situatie dat hij uiteindelijk zonder begeleiding via een dergelijke voorziening bij een reguliere werkgever werkzaam kan zijn. Bij deze vorm van ondersteuning is het van belang dat de werknemer zonder die ondersteuning zijn werkzaamheden niet kan verrichten. Dit betekent dat het moet gaan om systematische ondersteuning, gedurende een langere periode met een regelmatig karakter. Aan de inzet van de voorziening persoonlijke ondersteuning verbindt de Participatiewet geen maximumtermijn.

Werkplekaanpassing kan ingezet worden wanneer de werkgever een werknemer in dienst neemt die behoort tot de doelgroep Participatiewet en waarbij vaststaat dat de betreffende aanpassing/hulpmiddelen noodzakelijk is/zijn; zonder de aanpassing/hulpmiddel kan de werknemer de opgedragen taken niet uitvoeren.

In het Uitvoeringsbesluit jobcoaching en werkplekaanpassing Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorzieningen voor het jaar 2015

6.4. *Premies*

Eén van de ondersteunende voorzieningen die bij kunnen dragen aan de ontwikkeling van burgers, is het verstrekken van premies. Het verstrekken van premies wordt gezien als een positieve prikkel bij de activering van de uitkeringsgerechtigden. De gemeenten zijn vrij om de regeling voor de premies vorm te geven. Enige verplichting is dat mensen die werkzaam zijn in een participatieplaats een premie moeten krijgen (artikel 10a Participatiewet).

Ten aanzien van jongeren heeft de wetgever bepaald dat de premie op de uitkering dient te worden gekort.

In het Uitvoeringsbesluit premies Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorziening voor het jaar 2015. Hierin wordt voorgesteld om aan jongeren geen premie te verstrekken.

6.5. *Onkostenvergoedingen*

Onkosten die door personen, behorende tot de doelgroep Participatiewet, worden gemaakt als gevolg van het naleven van de re-integratie- en/of arbeidsverplichting, kunnen worden vergoed uit het re-integratiebudget van de gemeente. Voorbeelden zijn: reis- en verblijfskosten, (werk)kleding, bezoek kapper, boeken en leermiddelen etc. Het betreft nadrukkelijk niet de kosten die direct verbonden zijn aan of reeds opgenomen

zijn in een re-integratietraject en/of scholing. De beoordeling van de onkostenvergoeding is steeds individueel maatwerk. Hierbij dient ook te worden afgewogen of de werkgever/inlener de kosten, die betrokkene maakt, vergoedt.

In het Uitvoeringsbesluit onkostenvergoedingen Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorziening voor het jaar 2015.

6.6. *Ondersteuning bij leer-werktrajecten*

Op grond van artikel 10f Participatiewet kunnen gemeenten ondersteuning bij leer-werktrajecten bieden. Hiermee hebben gemeenten een extra mogelijkheid om een specifieke voorziening aan de volgende personen aan te bieden:

- personen van 16 of 17 jaar van wie de leerplicht of de kwalificatieplicht, bedoeld in de Leerplichtwet 1969, nog niet is geëindigd, of
- personen van 18 tot 27 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald.

De voorziening kan uitsluitend worden ingezet als het college/DB Pentasz meent dat een leer-werktraject nodig is voor toeleiding van de jongere naar arbeid en er ondersteuning nodig is voor het volgen van een leer-werktraject (artikel 10f Participatiewet).

De voorziening 'ondersteuning bij leer-werktrajecten' is inzetbaar voor jongeren van 16 of 17 jaar oud, waarbij schooluitval dreigt, maar die middels een leer-werktraject alsnog een startkwalificatie kunnen behalen en aldus naar arbeid kunnen worden toegeleid. Om te voorkomen dat jongeren onnodig uitvallen, wordt de mogelijkheid van extra ondersteuning geboden. Deze voorziening kan ook worden ingezet ter voorkoming van schooluitval bij jongeren van 18 tot 27 jaar, die middels een leer-werktraject alsnog een startkwalificatie kunnen behalen.

In 2015 zal worden gezien of een Uitvoeringsbesluit ondersteuning bij leer-werktrajecten dient te worden ontwikkeld.

6.7. *Persoonsgebonden re-integratiebudget*

Eén van de voorzieningen die in het kader van re-integratie kan worden ingezet is het persoonsgebonden re-integratiebudget. Met deze voorziening wordt de eigen kracht en de eigen verantwoordelijkheid van burgers maximaal aangesproken. Immers, hij/zij krijgt met dit instrument de mogelijkheid om de eigen re-integratie zelf volledig vorm te geven.

Doelstelling van het persoonsgebonden re-integratiebudget is dat de burger binnen maximaal één jaar voldoende inkomsten uit duurzame arbeid verwerft om uitkeringsonafhankelijk te worden door middel van:

- a. een regulier dienstverband, of
- b. zelfstandig ondernemerschap (al dan niet in combinatie met BBZ).

Een persoonsgebonden re-integratiebudget wordt maximaal één maal per twee jaar toegekend en duurt maximaal één jaar, te rekenen vanaf de startdatum van het traject. Kosten die verband houden met het traject kunnen mogelijk aanvullend worden vergoed. Alleen cliënten met een arbeidsvermogen van 50% tot 80%, kunnen in

aanmerking komen voor een persoonsgebonden re-integratiebudget. De hoogte van het budget bedraagt maximaal € 4000,- exclusief BTW.

In het Uitvoeringsbesluit persoonsgebonden re-integratiebudget Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorziening voor het jaar 2015.

6.8. *Nuggers/Anw-ers*

Naast de mensen die een uitkering in het kader van de Participatiewet ontvangen behoren ook de niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers) en mensen met een Algemene Nabestaandewetuitkering (Anw-ers) tot de gemeentelijke doelgroep van de Participatiewet. Het doel van de re-integratie van nuggers en Anw-ers is verhoging van de arbeidsparticipatie van deze groep van werkzoekenden. Uitgangspunt bij re-integratie vormt de werkgeversvraag gekoppeld aan de kwaliteiten van de doelgroep.

Kenmerkend voor de doelgroep nuggers is het ontbreken van de arbeids- en sollicitatieplicht, zoals die is opgelegd aan de bijstandsgerechtigden. Deze burgers hebben geen verplichting om te gaan werken of deel te nemen aan een traject. Voorts kenmerkt de doelgroep zich door het ontbreken van recente werkervaring en recente opleiding. Een algemene typering is dat deze mensen wel willen werken, maar dat niet hoeven en slechts daartoe overgaan onder bepaalde door hen gestelde voorwaarden. Dat is een wezenlijk verschil met een uitkeringsgerechtigde; het gaat om vrijwilligheid.

Om voor ondersteuning in aanmerking te komen, gelden voor nuggers en Anw-ers o.a. de volgende voorwaarden:

- a. minimaal 16 uur per week beschikbaar zijn voor arbeid én een arbeidsvermogen hebben van 80-100%;
- b. melden op eigen initiatief (zelfmelder);
- c. het gezinsinkomen (huishoudnorm) bedraagt niet meer dan 200% van het wettelijk minimumloon dan wel binnen afzienbare tijd vindt terugval in de uitkering plaats.

In het Uitvoeringsbesluit nuggers Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorziening voor het jaar 2015.

6.9. *Casemanagement*

Bij de uitvoering van de Participatiewet is de rol van consulenten van de gemeenten cruciaal. Immers, het casemanagement dat consulenten bieden is een voorziening in het kader van re-integratie op basis van artikel 7 lid 1, sub a Participatiewet.

Casemanagement komt als een soort containerbegrip in alle geledingen van de diverse disciplines binnen de uitvoering van de sociale zekerheid, gezondheidszorg, etc. aan de oppervlakte. Uit alle definities die worden geformuleerd dekt de volgende het beste de lading voor de sociale dienst en het werkveld sociale zekerheid: een methode van samenbrengen, regelen, coördineren van diensten ten behoeve van een samenhangend hulppakket rond een bepaalde hulpvraag van een cliënt.

Sleutelbegrippen voor de casemanager zijn in dit verband: zelfredzaamheid, dienstverlening onder voorwaarden, regie, coördinatie, ondersteunen, effectief beïnvloeden, afstemmen, zorgdragen voor, stimuleren, vinger aan de pols, samenbrengen, informeren en procesbegeleiding.

In het Uitvoeringsbesluit casemanagement Maastricht-Heuvelland 2015 worden door de colleges en het DB Pentasz nadere regels gesteld omtrent de inzet van deze voorziening voor het jaar 2015.

7. Inkomen

Met ingang van 1 januari 2015 bestaat de Wet werk en bijstand (WWB) niet meer onder deze naam, maar wordt deze integraal opgenomen in de Participatiewet. Tegelijkertijd wordt de WWB inhoudelijk gewijzigd. Dat gebeurt op grond van de Wet maatregelen Wet werk en bijstand (de Wet WWB-maatregelen) en enkele andere wetten. De Wet WWB-maatregelen leidt tot een tweede aanscherping van de WWB. De eerste aanscherping heeft plaatsgevonden per 1 januari 2013. Gemeenten moeten vanaf die datum alle teveel of ten onrechte genoten bijstand terugvorderen. Daarnaast moet bij schending van de inlichtingenplicht (het niet tijdig of onjuist informeren van de gemeente) een boete worden opgelegd ter hoogte van het benadelingsbedrag. Wordt bijvoorbeeld voor € 5.000,- gefraudeerd, dan volgt ook een boete van € 5.000,-.

De Wet WWB-maatregelen heeft nu tot gevolg dat de re-integratieverplichtingen behoorlijk worden aangescherpt. Bij het niet nakomen van bepaalde geüniformeerde verplichtingen, moet de uitkering voor ten minste één maand met 100% worden verlaagd. De wijzigingen rondom de re-integratieverplichtingen maken het noodzakelijk dat de gemeentelijke Afstemmingsverordeningen worden aangepast en opnieuw worden vastgesteld.

De nieuwe wet brengt ook een forse ingreep in het normenstelsel van de WWB teweeg. Het meest in het oog springend is hier de zogenoemde 'kostendelersnorm'. Die norm houdt in dat de bijstandsuitkering bepaald wordt door het aantal meerderjarige volwassenen die achter een voordeur wonen en daar dus de kosten met elkaar kunnen delen. Het betekent meer concreet dat in een aantal gevallen de uitkeringen flink worden verlaagd. Gelet op de impact van de kostendelersnorm zal voor zittende bijstandsgerechtigden een overgangsregeling gaan gelden van een half jaar (tot 1 juli 2015).

Verder wordt de uitkering voor een alleenstaand ouder gewijzigd. Deze zal door de komst van de Wet hervorming kindregelingen (eveneens ingaande 1 januari 2015) voor een deel van zijn inkomen afhankelijk worden van de Belastingdienst. De gemeente betaalt dan alleen nog een bijstandsuitkering naar de norm voor een alleenstaande. De Belastingdienst 'vult die aan' met een extra kindgebonden budget. Overgangsrecht gaat hier alleen gelden voor alleenstaande ouders die per 1 januari 2015 géén recht hebben op extra kindgebonden budget, omdat ze een toeslagpartner hebben.

Door de Wet WWB-maatregelen wijzigt ook de langdurigheidstoeslag. Deze wordt vervangen door een individuele inkomenstoeslag, waarbij niet alleen moet worden bepaald of belanghebbende langdurig een laag inkomen heeft, maar waarbij ook moet worden nagegaan of een belanghebbende, gelet op zijn omstandigheden, geen zicht heeft op inkomensverbetering. Deze individualisering van de toeslag maakt aanpassing van de verordening noodzakelijk. Daarnaast zullen ook aparte beleidsregels moeten worden geformuleerd.

Bovendien zal het handhavingsbeleid moeten worden geactualiseerd. Dat geldt zowel voor de verordening alsook voor onderliggende beleidstukken zoals het Uitvoeringsplan Hoogwaardig Handhaven en het debiteurenbeleid. Het aanpassen van deze beleidsstukken vergt echter meer tijd en inzicht waardoor actualisering pas zal

plaatsvinden in de eerste helft van 2015. De bestaande nota's zullen tot die tijd gaan gelden binnen de kaders van de Participatiewet.

Tot slot krijgen gemeenten in de Participatiewet ook de opdracht in een verordening vast te leggen wanneer een individuele studietoelage kan worden verstrekt aan jongeren met een arbeidsbeperking die een studie willen volgen waarvoor aanspraak bestaat op studiefinanciering.

In de volgende paragrafen wordt dieper ingegaan op de veranderingen. Daarbij zal ook worden aangegeven waar nieuw beleid is geformuleerd.

7.1. Aanscherping re-integratieverplichtingen en aanscherping sanctiebeleid

In de Wet WWB-maatregelen wordt een aantal re-integratieverplichtingen geüniformeerd. Daarbij gaat het om het in één sanctie-artikel groeperen van enerzijds al bestaande verplichtingen en anderzijds van geheel nieuwe. Bij een bestaande verplichting moet worden gedacht aan het naar vermogen verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid en bij een nieuwe verplichting gaat het bijvoorbeeld om de bereidheid onder bepaalde voorwaarden te verhuizen.

Gelet op het belang van deze verplichtingen heeft de wetgever er een meer eenduidige sanctionering aan willen verbinden. Gemeenten moeten bij niet nakoming van de verplichtingen een forse maatregel opleggen. Wel bestaat er na amendement van het wetsvoorstel enige ruimte voor de gemeente om de duur van de maatregel nader te bepalen. Vorenstaand wordt geregeld in de Afstemmingsverordening Participatiewet. Hierin komen tevens de sanctiebepalingen voor de niet-geüniformeerde verplichtingen tot uitdrukking. Daarbij is gekozen voor een meer gematigde variant, hetgeen inhoudt dat bij een eerste schending van een geüniformeerde verplichting de minimale maatregel van 100% gedurende één maand wordt opgelegd, waarbij het mogelijk is het bedrag van de verlaging over twee of drie uitkeringsmaanden te verrekenen.

Gelet op de toch wel forse gevolgen van de aanscherping, zal vooral bij het opleggen van de re-integratieverplichtingen goed moeten worden bekeken of belanghebbende naar alle redelijkheid ook aan die verplichtingen kan voldoen. Er zal sterk anticiperend en preventief moeten worden gewerkt. Het voorkomen van strenge maatregelen moet voorop staan.

De komst van de Participatiewet zorgt er ook voor dat de bestaande Afstemmingsverordening voor de kleine regelingen IOAW en IOAZ vooral tekstueel moet worden geactualiseerd. Het gaat dan met name om het aanpassen van verwijzingen naar de WWB.

7.2. Individuele inkomenstoelage

Met de Wet WWB-maatregelen wijzigt de langdurigheidstoelage naar een individuele inkomenstoelage. Het rijk beoogt hiermee het categoriale karakter van de verstrekking te wijzigen naar een meer individuele beoordeling van het recht. De gemeente is ook nu weer verplicht om in een verordening in ieder geval de hoogte van de individuele toelage en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen 'langdurig' en

'laag inkomen' aan te geven. Gezien het uitgangspunt het nieuwe beleid zoveel mogelijk te laten aansluiten op het bestaande beleid, is ervoor gekozen dit op dezelfde wijze vorm te geven als voor de langdurigheidstoelage. Van een langdurig laag inkomen is sprake wanneer een belanghebbende gedurende een aaneengesloten periode van 3 jaar een inkomen heeft gehad dat niet hoger was dan 100% van het voor hem geldend bijstandsniveau. Volledigheidshalve wordt opgemerkt, dat het hierbij niet alleen om bijstandsgerechtigden gaat. De toeslag is net als voorheen een percentage van de gehuwdennorm op 1 januari van dat jaar. Daardoor vindt automatisch een indexering van de toeslag plaats.

De meer individuele beoordeling doelt op het vereiste dat moet worden nagegaan of belanghebbende 'gelet op zijn omstandigheden geen zicht heeft op inkomensverbetering'. Die beoordeling is door de wetgever toebedeeld aan het college/DB Pentasz, dat daarbij moet kijken naar de krachten en bekwaamheden van de belanghebbende en naar de inspanningen die deze heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen. Het uitvoeringsbesluit dat in dit kader is opgesteld, is vooral geënt op de gemeentelijke re-integratietoelagen. Daarin ligt immers al de (herhaalde) beoordeling besloten van iemands krachten, bekwaamheden en inspanningen om tot inkomensverbetering te komen. Werkt iemand bijvoorbeeld niet of onvoldoende mee aan zijn re-integratie, dan volgt er een maatregel (verlaging van de bijstand). Hierbij wordt dus aangesloten bij de informatie die al bekend is bij de gemeenten en hiermee kan naar verwachting een heel groot deel van de aanvragen op een doelmatige en efficiënte wijze worden afgehandeld. Bij de kleine groep niet-uitkeringsgerechtigden zal de beoordeling moeten plaatsvinden met behulp van andere uitkeringsinstanties of geheel via eigen nader onderzoek.

7.3. Verrekening bestuurlijke boete bij recidive

Naast een nieuwe Afstemmingsverordening Participatiewet is ook sprake van een nieuwe Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive. In het kader van de beleidsafstemming in Maastricht-Heuvelland is hier gekozen voor een aparte verordening die tekstueel in overeenstemming is gebracht met de Participatiewet. Inhoudelijk wijzigen de regels met betrekking tot verrekening niet.

7.4. Nieuwe normering bijstand

Een andere, maar zeker niet minder belangrijke, aanscherping vormt de aanpassing van het stelsel van normen, toelagen en verlagingen binnen de Participatiewet.

7.4.1. Invoering kostendelersnorm

Allereerst is er de kostendelersnorm, waarbij de hoogte van de bijstandsuitkering wordt vastgesteld aan de hand van het aantal meerderjarige personen (21 jaar of ouder en jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd) dat op één adres gehuisvest is en daar samen één huishouden voert. Uit de hiernavolgende tabel blijkt dat dit grote gevolgen heeft voor het gezinsinkomen. Eerst is de situatie geschetst zoals die nu nog is en daarna hoe die er per 1 januari 2015 uit zal zien.

Hoogte bijstandsnorm per huishoudtype				
Huishoudtype (alle personen in dezelfde woning)	Norm incl. vt. per 1-7-2014	Percentage bijstandsniveau per 1-1-2014	Norm incl. vt. ná 1-1-2015	Percentage bijstandsniveau ná 1-1-2015
Eénpersoonshuishouden	€ 951,64	70%	€ 951,64	70%
Tweepersoonshuishouden gehuwd of samenwonend	€ 1.359,49	100%	€ 1.359,49	100%
Driepersoonshuishouden b.v. gehuwd stel + 1 niet ten laste komend volwassen kind	€ 2.175,18	160%	€ 1.767,33	130% 43,33% per lid van het huishouden
Vierpersoonshuishouden b.v. gehuwd stel + 2 niet ten laste komende volwassen kinderen	€ 2.990,87	220%	€ 2.175,18	160% 40% per lid van het huishouden
Vijfpersoonshuishouden b.v. gehuwd stel + 3 niet ten laste komende volwassen kinderen	€ 3.806,57	280%	€ 2.583,03	190% 38% per lid van het huishouden

Niet alle inwonende meerderjarigen vallen onder/wegen mee bij de kostendelersnorm. Een uitzondering wordt gemaakt voor

- inwonende meerderjarige personen die jonger zijn dan 21 jaar;
- inwonende studerende kinderen (dus ook die ouder zijn dan 21 jaar) en
- medebewoners niet zijnde bloed- of aanverwanten van belanghebbende in de eerste of tweede graad. De medebewoner moet wel een schriftelijke (huur- of kostganger) overeenkomst kunnen overleggen en er moet sprake zijn van een commerciële prijs. Het ligt voor de hand dat in een uitvoeringsrichtlijn (directiebesluit) wordt aangegeven wanneer sprake is van een commerciële prijs.

Zoals hiervoor reeds is aangegeven geldt voor het zittend bestand een overgangsregeling van een half jaar (tot juli 2015).

7.4.2. Normwijziging alleenstaande ouder

Een andere wijziging die van belang is, is de aanpassing van de norm voor een alleenstaand ouder met een inwonend kind jonger dan 18 jaar. Deze krijgt nu nog een bijstandsuitkering (norm plus toeslag) van 90% van het netto minimumloon, maar ontvangt straks onder de Participatiewet uitsluitend de norm voor een alleenstaande, wat neerkomt op 70% van het netto minimumloon. De rest van het inkomen moet de alleenstaand ouder compenseren door een beroep te doen op fiscale kindregelingen (het extra kindgebonden budget).

Voor het zittend bestand gaat deze regeling meteen op 1 januari 2015 in, met uitzondering van de alleenstaand ouder die per 1 januari 2015 géén recht heeft op extra

kindgebonden budget, omdat er fiscaal gezien een toeslagpartner is. Daarvoor geldt een overgangsregeling tot 1 januari 2016.

7.4.3. Uitvoeringsbesluit woonsituatie en schoolverlaters

De veranderingen in het normenstelsel hebben tot gevolg dat de bestaande Verordening toeslagen en verlagingen komt te vervallen. Voor twee situaties is er in de Participatiewet wel nog een bevoegdheid aan het college/DB Pentasz toebedeeld voor het maken van een uitvoeringsbesluit. Het gaat dan om een regel die betrekking heeft op het verlagen van de bijstandsuitkering voor schoolverlaters en voor belanghebbenden vanwege hun woonsituatie. In het laatste geval moet worden gedacht aan krakers of dak- en thuislozen.

7.5. Studietoelage

Via een amendement is artikel 36b in de Participatiewet ingevoegd. Daarmee wordt een studieregeling geïntroduceerd voor jongeren van wie is vastgesteld dat ze met voltijdse arbeid niet in staat zijn tot het verdienen van het wettelijk minimumloon, maar wel mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben en voor jongeren met een medische urenbeperking. De bedoeling van de regeling is om jongeren met een arbeidshandicap te stimuleren een studie te gaan volgen. Verder moet de toeslag een financiële compensatie vormen voor het feit dat het voor deze groep vaak moeilijk is om de studie te combineren met een bijbaan.

Gemeenten moeten in een verordening de hoogte en de duur van de toeslag vastleggen. In de verordening die ter besluitvorming zal worden voorgelegd is aansluiting gezocht bij de bestaande regeling van het UWV. Daarin neemt de hoogte van de toeslag toe naar gelang de leeftijd van de aanvrager. Daarnaast zullen de colleges / het DB Pentasz in een uitvoeringsbesluit nadere regels stellen. Daarbij wordt gedacht aan een grens voor bijverdiensten, wanneer naast de studie toch wordt gewerkt en aan een mogelijke partnertoets.

7.6. Handhaving

Vanwege de komst van de Participatiewet moet ook de Verordening Handhaving worden geactualiseerd. Daarnaast moet het Uitvoeringsplan Hoogwaardig Handhaven en het debiteurenbeleid worden aangepast.

De strategische aanpak via Hoogwaardig Handhaven, waarbij wordt uitgegaan van de vier aandachtsvelden (vroegtijdige voorlichting, optimalisatie dienstverlening, vroegtijdige opsporing en daadwerkelijk sanctioneren), wordt voortgezet. Omdat de wetgever de nadruk legt op repressie, wordt het accent in het handhavingsbeleid juist nog meer gelegd op preventie door gerichte voorlichting. Verder zal meer aandacht uitgaan naar vroegtijdige opsporing, om zo de forse gevolgen van met name de boetes te beperken.

Voorts zal in het kader van Hoogwaardig Handhaven nog eens worden benadrukt dat handhaving een integraal gebeuren is; fraude-alertheid is een zaak van alle medewerkers van de sociale dienst.

Resumerend kan worden gesteld dat op het terrein van inkomen de volgende verordeningen door de raden / het AB Pentasz worden vastgesteld:

1. Afstemmingsverordening Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015;
2. Afstemmingsverordening IOAW/IOAZ Maastricht-Heuvelland 2015;
3. Verordening individuele inkomenstoeslag Maastricht-Heuvelland 2015;
4. Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive Maastricht-Heuvelland 2015;
5. Verordening individuele studietoelage Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015;
6. Verordening handhaving Participatiewet, IOAW en IOAZ Maastricht-Heuvelland 2015.

Door de colleges / het DB Pentasz worden aanvullend de volgende beleidsregels vastgesteld:

1. Uitvoeringsbesluit individuele inkomenstoeslag Maastricht-Heuvelland 2015;
2. Uitvoeringsbesluit woonsituatie en schoolverlaters Maastricht-Heuvelland 2015;
3. Uitvoeringsbesluit individuele studietoelage Participatiewet Maastricht-Heuvelland 2015.

Naast deze beleidsstukken is er ook een aantal bestaande beleidsdocumenten dat voornamelijk zal gaan gelden binnen de Participatiewet maar dat in de eerste helft van 2015 zal worden geactualiseerd. Het betreft:

1. Uitvoeringsplan hoogwaardig handhaven WWB;
2. Debiteurenbeleid WWB;
3. Uitvoeringsbesluit inkomstenvrijlating parttime werkzaamheden.

7.7. *Clëntenparticipatie*

De bestaande cliëntenraden WWB en WSW, maar ook de WMO-raden, hebben een belangrijke adviserende rol gespeeld bij de totstandkoming van dit beleidsplan, de verordeningen en uitvoeringsbesluiten. Ook zullen zij een belangrijke rol spelen bij de vormgeving van de uitvoeringsorganisatie sociale dienst Maastricht-Heuvelland.

Op grond van artikel 47 Participatiewet dient, ook weer bij verordening, de cliëntenparticipatie te worden geregeld. Momenteel worden de bijstandcliënten in Maastricht-Heuvelland vertegenwoordigd door diverse cliëntenraden. Met het oog op een toekomstige gezamenlijke sociale dienst Maastricht-Heuvelland, wordt het raadzaam gevonden de vaststelling van een nieuwe Verordening cliëntenparticipatie door te schuiven naar 1 juli 2015. Het overgangsrecht van de Participatiewet biedt die mogelijkheid. Een ander argument vormt ook de bredere nieuwe doelgroep van de Participatiewet. Het gaat daarbij om meer mensen met een arbeidsbeperking. Verder is er de wens om binnen de drie decentralisaties in het Sociaal Domein meer integraal met elkaar af te stemmen. Dit alles maakt het noodzakelijk de gehele cliëntenparticipatie in Maastricht-Heuvelland de komende tijd goed onder de loep te nemen.

In 2015 zal worden onderzocht hoe de cliëntenparticipatie Participatiewet verder is vorm te geven. In dit onderzoek wordt de integraliteit met de cliëntenparticipatie Wmo2015 en Jeugdzorg mee genomen.

8. Armoede

8.1. Inleiding

De decentralisaties versterken de rol van de gemeenten om burgers te ondersteunen en meer te laten participeren in de maatschappij. Vanuit hun nieuwe verantwoordelijkheid in het sociale domein krijgen de gemeenten de opdracht om maatwerk te leveren en op individueel niveau te bezien hoe mensen kunnen blijven meedoen aan de samenleving. Het voorkomen dan wel wegnemen van armoede- of schuldenproblematiek is een belangrijke voorwaarde om überhaupt te kunnen participeren in de samenleving. Door armoede en schulden een stevige positie te geven binnen de aanpak van de decentralisaties, wordt de zelfredzaamheid van burgers versterkt.

Door de zes gemeenten in Maastricht-Heuvelland is het besluit genomen om het armoedebeleid gezamenlijk vorm te geven en te uniformeren. De uitwerking hiervan vindt plaats via de thema's: minimabeleid, schuldhulpverlening en beleidsregels bijzondere bijstand. Voor deze uniformering is gekozen vanwege de rechtsgelijkheid van de burgers van de regio.

Om het armoede- en schuldenbeleid verder te intensiveren heeft het kabinet besloten voor 2014 € 70 miljoen en voor 2015 en verder € 90 miljoen extra beschikbaar te stellen. Deze extra middelen worden niet geoormerkt. Gemeenten dienen de middelen wel zo gericht mogelijk in te zetten voor het doel waarvoor ze bestemd zijn.

Hiermede rekening houdend is vanuit het project Maastricht-Heuvelland werkt de werkgroep Armoede geformeerd en deze werkt een drietal opdrachten uit, te weten:

1. Onderzoek de harmonisatiemogelijkheden van het armoede- en schuldenbeleid Maastricht-Heuvelland.
2. Onderzoek de scenario's hoe invulling te geven aan de maatwerkvoorziening inkomensondersteuning Maastricht-Heuvelland.
3. Onderzoek op welke wijze de extra rijksmiddelen kunnen worden ingezet ter intensivering van het armoede- en schuldenbeleid Maastricht-Heuvelland.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de opdrachten –en indien van toepassing- de juridische vastlegging van beleid in beleidsregels en verordeningen etc. , in 2015 nader worden uitgewerkt, zulks conform het gestelde in het Plan van aanpak Maastricht-Heuvelland werkt (drie fasen model).

8.2. Uitwerking opdrachten

Opdracht 1

Een onderzoek aangaande de harmonisatiemogelijkheden van het armoede- en schuldenbeleid van de gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland vloeit voort uit de wens om een eenduidig pakket aan regelingen te realiseren; hetzelfde aanbod in alle gemeenten. Een geharmoniseerd armoede- en schuldenbeleid wordt van belang geacht:

- voor de doorzichtigheid en de eenvoud van de regelingen voor de burgers;
- voor de uitvoering van de regelingen, die voor nagenoeg dezelfde doelgroep zijn bestemd en
- vanuit het oogpunt van de controle op de rechtmatigheid en doelmatigheid.

Uitwerking van de opdracht heeft geresulteerd in een inventarisatie en een overeenkomsten en verschillenanalyse van het bestaande armoede- en schuldenbeleid van de gemeenten in de regio Maastricht-Heuvelland. Hieruit is gebleken dat zowel tussen hetgeen schriftelijk is vastgelegd als datgene wat in de praktijk wordt toegepast nagenoeg geen verschillen bestaan. Slechts enkele regelingen zijn anders of gedeeltelijk anders ingevuld. Voor deze regels heeft de werkgroep beleidsregels en richtlijnen geformuleerd met regionale uniformiteit. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens van de gemeenten. Vereenvoudiging, afstemming en harmonisatie van het armoede- en schuldenbeleid kan namelijk leiden tot een meer doelmatige uitvoering en een beter bereik van de regelingen die voortvloeien uit het armoede- en schuldenbeleid.

Opdracht 2

Mensen met een chronische ziekte of een handicap konden voor de (veronderstelde) meerkosten die zij maakten ten opzichte van niet chronisch zieken of gehandicapten een compensatie krijgen via de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie eigen risico (CER). Onlangs heeft het Rijk besloten deze regelingen af te schaffen, omdat met deze regelingen niet altijd de mensen bereikt werden die bereikt moesten worden. Zo waren er mensen die een tegemoetkoming kregen terwijl zij geen extra zorgkosten hadden. Maar omgekeerd waren er ook chronisch zieken en gehandicapten met extra zorgkosten die hiervoor geen tegemoetkoming kregen. Gemeenten hebben in verband met de afschaffing van de Wtcg en de CER de bevoegdheid gekregen om een maatwerkvoorziening inkomensondersteuning te organiseren. Dit kan binnen de beleidskaders van de Wmo dan wel de beleidskaders van de WWB. De gemeenten hebben de vrijheid om zelf te bepalen hoe zij deze maatwerkvoorziening willen en kunnen inrichten. Dit laatste vanuit de overtuiging dat gemeenten beter zicht hebben op de individuele situatie van burgers en daardoor beter in staat zijn gericht maatwerk te bieden aan burgers die dat echt nodig hebben. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat de gemeenten minder middelen beschikbaar krijgen voor de uitvoering van deze nieuwe regeling. Het rijk heeft hier namelijk op bezuinigd.

Voor de invulling van de maatwerkvoorziening inkomensondersteuning is een aantal scenario's uitgewerkt en uiteindelijk is besloten om de maatwerkvoorziening vorm te geven via het addendum Wmo2015 van de gemeenten.

Opdracht 3

Het rijk wil het armoede- en schuldenbeleid verder intensiveren en om armoede- en schuldenproblematiek tegen te gaan hebben de gemeenten meer financiële armslag gekregen. Het rijk heeft voor de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid in 2014 € 70 miljoen en vanaf 2015 structureel € 90 miljoen per jaar extra middelen ter beschikking gesteld. Het grootste deel van deze middelen gaat naar de gemeenten. Deze middelen zijn niet geoormerkt. Gemeenten dienen de middelen wel zo gericht mogelijk in te zetten voor het doel waarvoor ze bestemd zijn, te weten:

- bestrijding van armoede bij kinderen en
- versterking van preventie en vroegsignalering van schulden.

Momenteel worden de verschillende mogelijkheden gezien op welke wijze vorm gegeven kan worden aan de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid oftewel op welke wijze de extra middelen kunnen worden ingezet.

In 2015 zullen voorstellen worden gedaan voor de verdere invulling/uitvoering van vorenstaande opdrachten.

9. Financiën

Voor de Participatiewet ontvangen de gemeenten twee budgetten, het Participatie- en het BUIG-budget (de Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten). Het Participatiebudget is bedoeld voor re-integratie (huidige en nieuwe doelgroep) en de sociale werkvoorziening (afbouw WSW). Voor het Participatiebudget is een nieuw verdeelmodel ontwikkeld waarvoor een ingroeiperiode van 3 jaar gehanteerd wordt, waarbij het macrobudget de komende jaren fors afneemt. Het BUIG-budget is bedoeld voor bekostiging van de bijstand. Ook ten aanzien van dit budget gaat een nieuw verdeelmodel gelden.

Bij de verdeling van de bijstandsbudgetten wordt vanaf 1 januari 2015 gebruik gemaakt van het nieuw gekozen 'multiniveau-model'. Dit model houdt rekening met alle objectieve kenmerken van de huishoudens in een gemeente, die van belang zijn voor de kans dat een huishouden een bijstandsuitkering ontvangt. Dan gaat het om het type huishouden, waarbij onder andere wordt gekeken naar gezinssamenstelling, leeftijd, opleiding en het wel of niet hebben van gezinsleden met een arbeidsbeperking. Ook wordt specifieke informatie over de regionale arbeidsmarkt betrokken bij het vaststellen van het budget. Op basis van deze gegevens wordt uiteindelijk het budget van in totaal 5,5 miljard euro onder gemeenten verdeeld.

Om de effecten die met de overgang naar een nieuw model gepaard gaan te beperken, is er een overgangsregeling, waarbij rekening wordt gehouden met de historische uitgaven van gemeenten. Na twee jaar wordt de overgangsregeling geëvalueerd. Voor gemeenten waar omvangrijke tekorten ontstaan, blijft er een vangnetregeling bestaan.

Zorgpunt hierbij is dat mensen die met behulp van een loonkostensubsidie (op grond van artikel 10d Participatiewet) zijn uitgestroomd, niet langer meetellen in de verdeling van het budget in volgende jaren. Hierdoor is geen budget meer beschikbaar, terwijl de verplichting om de loonkostensubsidie te betalen wel doorloopt.

Nieuw onder de Participatiewet is dat ook de voorziening structurele loonkostensubsidie (waarmee ook het instrument beschut werk wordt vorm gegeven) uit het BUIG-budget betaald gaat worden. Dit toont weer aan dat er een nauwe samenhang bestaat tussen de middelen voor inkomen en re-integratie; de middelen voor re-integratie dienen zo ingezet te worden dat de uitgaven voor inkomen beheersbaar blijven. Het is dan ook van eminent belang dat de primaire inzet gericht is op regulier werk.

In de hiernavolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de gebundelde budgetten voor de gemeenten in Maastricht-Heuvelland voor de jaren 2014 en 2015. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat het voor 2015 om indicatieve budgetten gaat.

Gemeente	I-deel 2014 (€)	I-deel 2015 (€)	Vershil (€)
Eijsden-Margraten	2.910.339	2.999.650	+89.311
Gulpen-Wittem	1.902.650	1.796.680	-105.970
Maastricht	57.678.155	60.725.028	+3.046.873
Meerssen	3.127.591	2.928.731	-198.860
Vaals	4.753.413	4.449.880	-303.533
Valkenburg aan de Geul	4.523.457	4.442.047	-81.410

Tevens is bekend hoeveel middelen de gemeenten vanuit het Participatiebudget ontvangen. Het Participatiebudget vormt het belangrijkste budget om ondersteuning van werkzoekenden te realiseren, maar is in de afgelopen jaren reeds fors verminderd. Uit dit budget dienen alle re-integratie-activiteiten te worden gefinancierd. Ook de re-integratie activiteiten die de gemeenten zelf uitvoeren worden ten laste van dit budget gebracht. De afgelopen jaren is er voor gekozen om hier meer op in te zetten. Dat betekent dat de middelen voor (aanvullende) voorzieningen al beperkt zijn, wat onder de Participatiewet wordt versterkt doordat de ontschotting van de budgetten voor re-integratie en WSW ervoor zorgt dat tekorten op de WSW-uitvoering ook (deels) ten laste van het Participatiebudget kunnen worden gebracht. Overigens ontstaan de tekorten op de WSW voor een groot deel als gevolg van de bezuinigingen die het rijk op het WSW-budget toepast, terwijl de loonkosten voor de SW-ers niet overeenkomstig dalen. Het verschil tussen de loonkosten (ca. € 32.000,-) en de beschikbare subsidie (ca. € 22.000,-) loopt zo op tot ca. € 10.000,- per SW-er.

Voor de regio Maastricht-Heuvelland ziet het Participatiebudget 2015 als volgt uit:

Gemeente		Wsw-budget (€)	Re-integratie-budget (€)	Totaal Participatie-budget (€)	Vershil (€)
Eijsden-Margraten	2015	2.359.259	340.697	2.699.956	
	2014	2.367.101	349.311	2.716.412	
	verschil				-16.456
Gulpen-Wittem	2015	2.799.428	196.495	2.995.923	
	2014	2.957.120	200.581	3.157.701	
	verschil				-161.778
Maastricht	2015	24.383.161	6.138.362	30.521.523	
	2014	25.465.249	6.089.584	31.554.833	
	verschil				-1.033.310
Meerssen	2015	2.283.839	339.297	2.623.136	
	2014	2.291.430	357.498	2.648.928	
	verschil				-25.729
Vaals	2015	1.994.342	512.694	2.507.036	
	2014	1.919.320	481.667	2.400.987	
	verschil				+106.049
Valkenburg ad Geul	2015	2.492.112	498.838	2.990.950	
	2014	2.665.101	492.583	3.157.684	
	verschil				-166.734

In de tabel is een vergelijking gemaakt tussen 2015 en 2014.

Naast het Participatie- en BUIG-budget ontvangen de gemeenten via het gemeentefonds een budget voor uitvoeringskosten. Hierin zitten extra middelen voor de uitvoering van de nieuwe taken van de Participatiewet. Deze middelen dienen hiervoor te worden bestemd.

Verder heeft het Europees Sociaal Fonds € 114 miljoen vrijgemaakt voor de ondersteuning van arbeidsmarktregio's bij het invoeren van de Participatiewet. Dit budget kan bijvoorbeeld ingezet worden voor ondersteuning van werkloze jongeren, oudere en langdurige werklozen of mensen met een arbeidsbeperking. Ook is een deel van het budget bestemd voor (ex)leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs. Voor de regio Maastricht-Heuvelland is voor de jaren 2014-2016 een bedrag van ca. € 1,5 miljoen beschikbaar en een aanvraag hiervoor is in voorbereiding.⁷

⁷ De aanvraag dient per 1 november 2014 ingediend te zijn bij het Agentschap SZW. De gemeente Heerlen is hierbij -als trekkersgemeente van de arbeidsmarktregio- de aanvrager.

10. Uitvoering

De uitvoering is uiteraard nauw betrokken bij de totstandkoming van het beleidsplan, de verordeningen en de uitvoeringsbesluiten. Naast de diverse werkgroepen die intensief aan de slag zijn gegaan met het maken van het beleidsplan, de verordeningen en de uitvoeringsbesluiten is er ook een implementatieteam geformeerd. Dit implementatieteam heeft tot doel het implementeren van de veranderingen in de wet- en regelgeving in de uitvoering van de drie sociale diensten. De wijzigingen die het nieuwe beleidsplan, de nieuwe verordeningen en de uitvoeringsbesluiten met zich meebrengen moeten tijdig worden doorgevoerd in systemen en documenten.

Veranderingen vinden immers nooit vanzelf hun beslag. Deze moeten worden uitgedragen om effect te sorteren. Het implementatieteam speelt hierin een rol. Burgers worden geïnformeerd over de wijzigingen die zich voor gaan doen. Dit betreft zowel algemene informatie via een folder aan alle uitkeringsgerechtigden als heel specifieke informatie via gerichte brieven. De medewerkers die met de wet- en regelgeving aan de slag gaan, worden uitgebreid geïnstrueerd.

Met deze aanpak wordt er voor gezorgd dat burgers tijdig zijn geïnformeerd, medewerkers klaar zijn voor het uitvoeren van hun veranderde taak en ze daar ook voldoende bij worden gefaciliteerd.

Daarbij vindt uiteraard ook deskundigheidsbevordering van de medewerkers plaats. Deze richt zich naast de wettelijke aspecten voor een belangrijk deel op houdingsaspecten en het goed integraal kunnen toepassen van beleid en instrumenten over het sociaal domein heen.

De aanscherping van de WWB leidt tot meer werkzaamheden in de uitvoering. Dat is nu al zichtbaar bij het opleggen van boetes. De verwachting is dat eenzelfde effect te zien zal zijn bij schending van de uniforme verplichtingen. Anders dan bij invoering van de boetes stelt het rijk geen structurele middelen beschikbaar voor dit meerwerk (het bedrag voor de boetes is overigens ontoereikend gebleken, waardoor een deel van de kosten ten laste van de debiteurenopbrengsten komen).

Voor uitvoering en kosten van de studietoeslag wordt door het rijk wel een extra bedrag beschikbaar gesteld. Omdat bij de individuele inkomenstoeslag gekoerst wordt op het waar mogelijk voortzetten van het bestaande beleid (vooral wat betreft het criterium 'langdurig laag' en de hoogte van de toeslag) worden hier geen grote financiële gevolgen verwacht. De uitgaven in voorgaande jaren vormen hier de leidraad.

Voor het uitvoeren van de andere belangrijke wijzigingen zoals de kostendelersnorm en de aanpassingen van de norm voor alleenstaande ouders, ontvangt de gemeente geen extra middelen. Wel stelt het rijk gelden beschikbaar, omdat vanaf 1 januari 2015 de gemeentelijke doelgroep groter wordt door de komst van mensen met een arbeidsbeperking.

Het kabinet voegt voor de uitvoeringskosten ten behoeve van de genoemde nieuwe doelgroep middelen toe aan de algemene uitkering. Voor de periode na 2019 geldt dat de omvang, mede in het licht van de geleidelijke toename van de doelgroep

Participatiewet, integraal zal worden gezien binnen de dan geldende financieringssysteem.

Voor wat betreft de bijzondere bijstand is van belang om te vermelden dat het afschaffen van de mogelijkheid om bijstand categoriaal te verstrekken tot een verzwaring van de uitvoeringstaken en dus lasten voor de gemeenten betekent.

11. Risico's

De Participatiewet moet de gemeenten de instrumenten bieden om de taakstellingen op het gebied van bijstandsvolume en WSW te realiseren. De lokale werkgelegenheidsgroei in combinatie met een excellente uitvoering van de wet, biedt kansen voor onze doelgroepen. Als we hiermee de landelijke ontwikkeling voor weten te blijven, kunnen we mogelijk overschotten op het BUIG-budget realiseren en een ombuiging verwezenlijken. Tegelijkertijd zijn een aantal risico's zichtbaar die het resultaat kunnen beïnvloeden.

Wegvallen van bedrijvigheid ten gevolge van de economische crisis kan gevolgen hebben voor de participatiegraad van onze doelgroepen. Voor de toeleiding naar regulier werk van werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt is het commitment van werkgevers noodzakelijk; commitment over de wijze waarop de doelgroep moet worden toegerust voor de arbeidsmarkt en over het bieden van regulier werk aan die doelgroep.

Tevens is van belang dat de garantiebanen voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking er daadwerkelijk komen. Het rijk rekent de realisatie hiervan immers onverkort door in het macro BUIG-budget.

Tenslotte vormt de afbouw van de budgetten bestemd voor de subsidiëring van SW-werknemers (en SW-bedrijven) een apart risico.

12. Consultatie

Dit beleidsplan en de verordeningen zijn tot stand gekomen in samenwerking met de raden / het AB Pentasz en de colleges / het DB Pentasz van de zes gemeenten, de inspraakorganisaties van de zes gemeenten alsmede verbonden partijen. Op 14 en 26 mei 2014 zijn de raden in een gezamenlijke sessie geïnformeerd over de Participatiewet, de voortgang van de beleidsvoorbereiding, in- en uitvoering binnen Maastricht-Heuvelland. Tijdens die sessies is door de raadsleden de wens geuit om vroeg in het proces betrokken te blijven. Deze betrokkenheid is vormgegeven tijdens de themasessie van 25 augustus 2014 en de input van die bijeenkomst is verwerkt in dit beleidsplan en de verordeningen met bijbehorende uitvoeringsbesluiten.

Op 12 en 30 juni 2014 heeft een themasessie Re-integratie plaatsgevonden waarbij, naast de inspraakorganisaties, vertegenwoordigers van uitvoering en beleid van de gemeenten en verbonden partijen zijn betrokken. Ook de input daarvan is verwerkt in de genoemde stukken. Op 1 september 2014 heeft een vergelijkbare sessie plaatsgevonden met de cliëntenraden WWB over de onderwerpen Inkomen en Armoede.

Op 2 oktober 2014 heeft vervolgens een informatiesessie met de WMO-raden van de zes gemeenten alsmede de Commissie Integratie en Mondialisering Maastricht, de Jongerenraad Maastricht en de Ouderenraad Maastricht plaatsgevonden, om hen te informeren over het beleidsplan, de verordeningen en de uitvoeringsbesluiten.

Op dezelfde dag heeft een inspraaksessie plaatsgevonden met de Cliëntenraad Mergelland (WWB), de Raad voor Uitkeringsgerechtigden Maastricht en de WSW-Raad Gulpen-Witter, Vaals en Valkenburg aan de Geul. Deze drie organisaties leveren de formele inspraak op het beleidsplan, de verordeningen en de uitvoeringsbesluiten.

Naast deze consultatie is de besluitvormingsprocedure in het project Transformatie Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland doorlopen. Op 9 oktober j.l. zijn het beleidsplan met de bijbehorende stukken getoetst op integraliteit van de 3 D's in de Integrale Projectgroep. De IPG heeft geconcludeerd dat de integraliteit voldoende gewaarborgd is. Vervolgens zijn op 15 oktober j.l. het onderhavige beleidsplan, verordeningen en uitvoeringsbesluiten in de Directiegroep besproken en (na aanpassingen) akkoord bevonden. Alvorens de stukken aan de colleges/het DB Pentasz en de raden/het AB Pentasz zijn aangereikt, zijn deze besproken in het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein Maastricht-Heuvelland.

13. Lijst van afkortingen

AB	Algemeen bestuur
AMvB	Algemene maatregel van bestuur
Anw	Algemene nabestaanden wet
AOW	Algemene ouderdomswet
BUIG	Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten
BV	Besloten vennootschap
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CER	Compensatieregeling eigen risico
DB	Dagelijks bestuur
DWC	Diagnostisch werkcentrum
HAVO	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
nugger	niet uitkeringsgerechtigde
NV	Naamloze vennootschap
nWW	niet werkende werkzoekende
SUWI	Wet structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SW	Sociale werkvoorziening
SZW	Sociale zaken en werkgelegenheid
TWB	Transferium Werk en Bijstand
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Wajong	Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WML	Wettelijk minimum loon
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSW	Wet sociale werkvoorziening
Wtcg	Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten
WWB	Wet werk en bijstand